Gemeente Haarlem

Raadsinformatiebrief

Onderwerp Veiligheids- en beheerplan Domus Plus aan de Nieuweweg 2		
Nummer	2022/34294	Datum college 18 januari 2022
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th.	
Programma/beleidsveld	2.3 Opvang, wonen en herstel	
Afdeling	PCM	
Auteur	G.C. Dieben	
Telefoonnummer	023-5113263	
Email	wdieben@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de commissie Samenleving. Behoort bij onderwerp Vaststellen startnotitie Domus Plus aan de Nieuweweg 2 (2021/630224) in raadsvergadering 27 januari 2022.	
Bijlagen	I. Advies locaties Domus Plus/Skaeve Huse van politie Kennemerland, team Haarlem, d.d. 15 maart 2021 II. Veiligheidsrapport Nieuweweg Haarlem, Domus of Skaeve Huse/quickscan veiligheid door Alpha Security, d.d. 12 maart 2021 III. Voorbeeld beheerplan door gemeente Haarlem IV. Veiligheidsplan Domus Plus locatie Nieuweweg en locatie Robertus Nurksweg door Kernelgroep, d.d. 1 juni 2021 V. Looproutes door gemeente Haarlem VI. RIB stand van zaken aanpak overlast Reinaldapark, d.d. 31 augustus 2021 VII. Collegebesluit aanpak overlast Reinaldapark (2021/579754), d.d. 30 november 2021	

Op 13 januari jl. is de startnotitie voor Domus Plus aan de Nieuweweg 2 besproken in de commissie Samenleving. De commissie had vragen over het veiligheids- en beheerplan. In het raadstuk werd namelijk vooral vooruitgekeken naar de acties die nog in voorbereiding zijn en minder naar de acties die al zijn gedaan. Met deze brief stuurt het college aan de raad een overzicht van de stukken die ten behoeve van het veiligheidsplan reeds zijn opgesteld en de afspraken die daarover zijn gemaakt met de raad. Een vervolg op deze stukken kan tegemoet gezien worden in de commissie Bestuur, nadat de resultaten bekend zijn van de in december door de gemeente uitgezette enquête over veiligheid in het Reinaldapark.

Raadsvergadering 22 april 2021: Besluit locatiekeuze Domus(Plus) en Skaeve Huse

Gedurende het locatie onderzoek voor Domus Plus en Skaeve Huse is een advies geschreven door de politie Kennemerland voor de vier mogelijke locaties (zie bijlage I). Ook het beveiligingsbedrijf Alpha Security, dat momenteel voor de gemeente werkt in de huidige opvanglocaties heeft een advies geschreven (zie bijlage II). Beide adviezen zijn verwerkt in het raadsstuk Besluit locatiekeuze Domus(Plus) en Skaeve Huse (2021/101189) dat op 22 april 2021 is besproken in de raad. Bij dit raadsstuk was als bijlage een voorbeeld beheerplan gevoegd (zie bijlage III).

Op 22 april 2021 is door de raad het amendement ‘Nog een spade dieper voor een goed besluit’ aangenomen. Met dit amendement is o.a. besloten tot:

- Het opstellen van een veiligheidsplan inclusief looproutes etc. voor de locaties de Nieuweweg 2 en de Robertus Nurksweg;
- Beide veiligheidsplannen voor 10 juni aan de raad beschikbaar te stellen, zodat er de mogelijkheid bestaat om deze te bespreken ten einde een keuze te maken uit de twee locaties in een te organiseren extra commissie Ontwikkeling op 17 juni 2021 en de besluitvorming in de raadsvergadering van 24 juni 2021;

Raadsvergadering 1 juli 2021: Besluit locatiekeuze Domus(Plus)
In opdracht van de gemeente zijn de gevraagde veiligheidsplannen gemaakt door Kernel groep en beschikbaar gesteld aan de raad (zie bijlage IV). Dit plan is als bijlage gevoegd bij raadsstuk Besluit locatiekeuze Domus(Plus) (2021/308410) en werd op 1 juli 2021 besproken in de raadsvergadering. Bij het raadsstuk is tevens een overzicht van de belangrijkste looproutes aangeboden aan de raad (zie bijlage V).

In de vergadering van de raad op 1 juli 2021 is de motie ‘Veiligheid kent geen tijd’ aangenomen. Met deze motie wordt het college verzocht om na het zomerreces een plan van aanpak (veiligheid Reinaldapark) voor te leggen aan de commissie Bestuur.

Najaar 2021: aanpak overlast Reinaldapark
Op 31 augustus 2021 stuurde het college RIB Stand van zaken aanpak overlast Reinaldapark naar de commissie Bestuur (zie bijlage VI).

Vervolgens is op 30 november 2021 het collegebesluit Aanpak overlast Reinaldapark (2021/579754) vastgesteld door het college (zie bijlage VII). Dit collegebesluit is op 9 december 2021, gelijktijdig met de RIB, besproken in de commissie Bestuur. In deze commissievergadering werd aan de burgemeester gevraagd nauw betrokken te blijven bij alles wat gaat over veiligheid binnen het proces Domus Plus (en te voorkomen dat op de ene plek een ander ‘regime’ geldt dan op een andere plek). Om deze betrokkenheid voor de toekomst te borgen, stelt het college voor om het veiligheids- en beheerplan voor Domus Plus aan de Nieuweweg in nauwe samenhang met de aanpak Reinaldapark verder uit te werken en af te stemmen met de omgeving.

Vervolg: aanpak overlast Reinaldapark en veiligheids- en beheerplan Domus Plus in samenhang uitwerken
Voorgesteld wordt om een veiligheids- en beheerplan voor Domus Plus aan de Nieuweweg 2, in samenhang met de aanpak overlast Reinaldapark, verder uit te werken en aan te bieden aan de commissie Bestuur, nadat de resultaten van de enquête over veiligheid in het Reinaldapark bekend zijn. De resultaten van de enquête worden zo snel mogelijk naar de commissie Bestuur gestuurd. Daarna wordt dit besproken met de omgeving en daarna wordt, in het tweede kwartaal van 2022, een plan van aanpak voor de uitvoering van bijpassende maatregelen gepresenteerd, samen met een veiligheids- en beheerplan voor Domus Plus. Dit veiligheids- en

beheerplan is een levend document en is uiteindelijk het resultaat van een gezamenlijk inspanning van de gemeente, (nog te selecteren) zorginstelling, politie en de omgeving. Dat betekent dat het plan gedurende het proces waarin het ontwerp voor Domus Plus tot stand komt, steeds verder uitgewerkt zal worden. De resultaten van de aanpak veiligheid Reinaldapark zullen worden gemonitord. Deze werkwijze komt tegemoet aan de wens van de commissie Bestuur voor een eenduidige verantwoordelijkheid en ook aan de wens van de omgeving voor een integrale aanpak.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris de burgemeester

Gemeente Haarlem

Onderwerp Veiligheids- en beheerplan Domus Plus aan de Nieuweweg 2 Behoort bij onderwerp Vaststellen startnotitie Domus Plus aan de Nieuweweg 2 (2021/630224) in raadsvergadering 27 januari 2022.	
Bijlagen	I. Advies locaties Domus Plus/Skaeve Huse van politie Kennemerland, team Haarlem, d.d. 15 maart 2021 *Raadsvergadering 22 april 2021: Besluit locatiekeuze Domus(Plus) en Skaeve Huse (2021/101189); advies overgenomen in participatieverslag als bijlage bij raadsbesluit* II. Veiligheidsrapport Nieuweweg Haarlem, Domus of Skaeve Huse/quickscan veiligheid door Alpha Security, d.d. 12 maart 2021 *Advies is gebruikt ten behoeve van veiligheidsplan door Kernelgroep* III. Voorbeeld beheerplan door gemeente Haarlem *Raadsvergadering 22 april 2021: Besluit locatiekeuze Domus(Plus) en Skaeve Huse (2021/101189); voorbeeld beheerplan was een bijlage bij het raadsbesluit* IV. Veiligheidsplan Domus Plus locatie Nieuweweg en locatie Robertus Nurksweg door Kernelgroep, d.d. 1 juni 2021 *Raadsvergadering 1 juli 2021: Besluit locatiekeuze Domus(Plus) (2021/308410); veiligheidsplan Kernelgroep was een bijlage bij het raadsbesluit* V. Looproutes door gemeente Haarlem *Raadsvergadering 1 juli 2021: Besluit locatiekeuze Domus(Plus) (2021/308410); looproutes waren een bijlage bij het raadsbesluit* VI. RIB stand van zaken aanpak overlast Reinaldapark, d.d. 31 augustus 2021 *Besproken in vergadering commissie Bestuur 9 december 2021* VII. Collegebesluit aanpak overlast Reinaldapark (2021/579754), d.d. 30 november 2021 *Besproken in vergadering commissie Bestuur 9 december 2021*

BIJLAGE I

Advies locaties Domus Plus/Skaeve Huse van politie Kennemerland, team Haarlem,

d.d. 15 maart 2021

Onderwerp
Advies locaties Domus plus /
Skaeve Huse

Veiligheid en Handhaving Gemeente Haarlem
t.a.v. mw. M. Vendel
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Organisatieonderdeel
Eenheid Noord Holland
District Kennemerland
Team Haarlem

Behandeld door
G.G. van Thiel

Functie
Operationeel Expert

Telefoon
0900 - 8844

E-mail
guus.van.thiel@politie.nl

Ons kenmerk
geen

Uw kenmerk
Klik hier als u tekst wilt invoeren.

In afschrift aan
Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Datum
15 maart 2021

Bijlage(n)
0

Geachte mevrouw Vendel,

In onderstaande analyse / advies is zo goed als mogelijk antwoord gegeven op de aan de politie aangereikte vragen (zie onderstaand).

De resultaten van (recent) evaluatief onderzoek uit andere gemeenten in Nederland geeft de indicatie dat overlast (en criminaliteit) afnemen bij DomusPlus en Skaeve Huse voorzieningen. Niet alleen blijkt van een afname in de oude 'woonomgeving' van de bewoners van die voorzieningen. Maar ook blijkt dat de bewoners in de nieuwe omgeving (veel) minder overlast (en criminaliteit) veroorzaken.

Het is echter lastig vast te stellen of die onderzoeksresultaten ook te projecteren zijn op de specifieke context van de beoogde locaties voor de voorzieningen in Haarlem. De effecten van de voorzieningen op de mate en ernst van de overlast (en criminaliteit) in / op de omgeving van de locaties zijn niet feitelijk te duiden, slechts in te schatten aan de hand van (mogelijke) risicofactoren in de omgeving.

Een nul meting die gerelateerd is aan de doelstellingen voor de 'oude woonsituatie en voor de nieuwe voorzieningen' is aan te bevelen om de effecten van de voorzieningen te kunnen evalueren.

De aan de politie aangereikte vragen betroffen:

1. Welke informatie kan de politie aan de gemeenteraad meegeven die de raadsleden kunnen laten meewegen bij (of die van invloed kan zijn op) hun keuze voor twee van de vier locaties?
2. Zijn er voor- en nadelen van de locaties ten opzichte van elkaar te benoemen?
3. Geen enkele locatie is perfect maar de gemeenteraad zal er toch twee kiezen. Zijn er in dat licht één of twee locaties die mogelijk meer geschikt zijn dan de andere? Is er een locatie waarover de politie adviseert die niet te kiezen?
4. Zijn er voor de vier locaties voorwaarden of adviezen mee te geven die kunnen bijdragen aan het slagen van de projecten? Welke zijn dat voor Skaeve Huse? Welke zijn dat voor DomusPlus?
5. Nog andere opmerkingen of aanvullingen?

Achtereenvolgens worden voor de vier beoogde locaties bovenstaande vragen (zo goed als mogelijk) beantwoord.

Voor een vergelijking tussen de locaties zijn vervolgens in een matrix de aandachtspunten schematisch weergegeven.

Weiland bij Nieuweweg 2
De locatie Nieuweweg ligt op ca. 100 meter ten oosten van het Reinaldapark. Het Reinaldapark heeft een recreatieve bestemming.

In het Reinaldapark (en nabije omgeving) zijn jaarlijks ongeveer 10 tot 15 overlast incidenten[1] voor zowel gebruikers van het park als ook voor omwonenden bekend bij de politie. Dit aantal is de laatste jaren stabiel.

Kijkend naar de ligging van deze locatie is te verwachten dat bewoners (of bezoekers) van de voorziening zich frequent door (of in de directe omgeving van) het park verplaatsen om gebruik te maken van voorzieningen in de stad zoals OV, winkels of (zorg)instellingen.

Om de kans op hinder en overlast voor gebruikers en omwonenden van het Reinaldapark zo veel mogelijk te verkleinen, adviseren wij bewoners van de voorziening:

- beperkingen op teleggen voor het gebruik van geluidsversterkende apparatuur zowel op de woonlocatie als ook in het Reinaldapark;
- het gebruik van alcoholhoudende drank in het Reinaldapark te verbieden en daar sancties met betrekking tot het gebruik van hun woonlocatie aan te verbinden);
- het gebruik van (soft)drugs in het Reinaldapark te verbieden en daar sancties met betrekking tot het gebruik van hun woonlocatie aan te verbinden);
- te verbieden om in kennelijke staat van dronkenschap in het Reinaldapark te verkeren en daar zo nodig sancties met betrekking tot het gebruik van hun woonlocatie aan te verbinden);

Daarnaast adviseren wij:

- beveiligers/begeleiders voor deze locatie aan te stellen die:
  - bewoners hierin begeleiden
  - bij goed weer (voorjaar/zomer) actief toezicht houden in het Reinaldapark
- gedragsregels voor de bewoners in en om het Reinaldapark vast te stellen, inbegrepen de wijze van interactie met gebruikers van het Reinaldapark en omwonenden;
- een convenant op te stellen met afspraken over passende opvolging van misdragingen van bewoners op de locatie van de voorziening **en** in/om het Reinaldapark door gemeente, zorginstellingen, politie en andere relevante partners, inclusief de daarvoor relevante (privacy gevoelige) informatie-uitwisseling.

Uit informatie van de politie blijkt dat delen van het Reinaldapark als ook de Nieuweweg in de nachtelijke uren periodiek een aanzuigende werking op derden voor meer malafide praktijken, inclusief middelengebruik.

Om de kans op ongewenste neveneffecten van deze nachtelijke praktijken te verkleinen, adviseren wij goede afspraken te maken over:

- het beperken van reisbewegingen van en naar de woonlocatie tijdens de voor nachtrust bestemde uren;
- het beperken van interactie tussen bewoners en nachtelijke bezoekers van het Reinaldapark en de Nieuweweg;

Voorts adviseren wij ook:

- beveiligers/begeleiders voor deze locatie aan te stellen die hier ’s nachts op toezien;
- toegangscontrole tot de woonlocatie in te regelen, zo mogelijk technisch, met een passend tijdslot waarbinnen alleen bewoners toegang hebben;
- een convenant op te stellen met afspraken over passende opvolging van ongewenste nachtelijke praktijken in/om het Reinaldapark inclusief de (privacy gevoelige) informatie-uitwisseling.

[1] Incidenten veroorzaakt door personen die tot de doelgroep van de voorzieningen zouden kunnen behoren i.c. personen die dak- en thuisloos zijn e/o kampen met verslavingsproblematiek e/o verward gedrag vertonen.

Eventuele geluiden afkomstig van de woonlocatie dragen ver waardoor omwonenden hiervan hinder kunnen ondervinden.

Ten aanzien van (geluids)overlast adviseren wij goede beheerafspraken te maken over:
- het gebruik van geluidsversterkende apparatuur;
- overige gedragingen die in deze context tot overlast kunnen leiden, als bijvoorbeeld schreeuwen;

En beveiligers/begeleiders voor deze locatie aan te stellen die hier 24u p/d op toezien.

De locatie ligt langs een populaire wandelroute voor hondenbezitters waar zij hun hond(en) ook veelal los laten lopen.

Om te voorkomen dat honden ongewenst het terrein van de woonlocatie betreden, adviseren wij het volgende:
- het plaatsen van een minstens 1 meter hoge omheining rondom de woonlocatie inclusief een automatisch sluitende in/uitgang.

Sommige buurten rondom de voorziening locatie zijn bij de politie bekend als omgeving waar het sentiment bij bewoners om bepaalde gebeurtenissen (inclusief aanhoudende overlast) snel kan oplopen. Om de kans op escalatie jegens de voorziening locatie te verkleinen en, waar nodig, zo snel en effectief mogelijk te beteugelen, adviseren wij het volgende:
- beheerafspraken te maken die gedragingen welke het sentiment van omwonenden negatief beïnvloeden te begrenzen;
- het realiseren van een centraal [2] meldpunt voor omwonenden dat 24u per dag bereikbaar is, alsmede het opstellen van afspraken over adequate opvolging van meldingen en terugkoppeling over het resultaat.

Voor politie is de bereikbaarheid van deze locatie overdag en ’s avonds/’s nachts goed te noemen. Wanneer de gemeenteraad kiest voor deze locatie, dan adviseren wij naast bovenstaande rekening te houden met de volgende zaken:
- het door gebrekkige straat- en parkverlichting ’s avonds/’s nachts slechte zicht op (de route naar) de potentiële woonlocatie tijdens reguliere politiesurveillance;
- de nabijheid van Het Pannenkoekenparadijs;
- de nabijheid van sportlocaties;
- de nabijheid van een winkellocatie en supermarkt (en de mogelijkheid tot het inzetten van tijdelijke locatieverboden bij (aanhoudende) overlast);
- de nabijheid van een Moskee;
- sentiment van omwonenden en gebruikers van omliggende ondernemingen jegens bewoners DomusPlus/Skaeve Huse.

Locatie Vergierdeweg 452/454

De locatie Vergierderweg ligt in de directe nabijheid van sportlocaties waar diverse verenigingen gebruik van maken, een tweetal begraafplaatsen, uitvaartcentra en een crematorium alsmede een vogelhospitaal (Vergierderweg 297). Eventueel geluiden afkomstig van deze locatie dragen ver over de weilanden en de weg die tussen deze locatie en de reeds daar gesitueerde ondernemingen zijn gelegen. Geluidsoverlast afkomstig van deze locatie kan als extra storend worden ervaren tijdens bijvoorbeeld een uitvaart.

Het jaarlijks aantal bij politie bekende overlast incidenten voor omwonenden en ondernemingen / voorzieningen in de nabije omgeving van deze locatie is nihil. Dit is de laatste jaren stabiel.

[2] Een specifiek aan deze context verbonden meldpunt, gescheiden van de bekende meldpunten van politie en gemeente.

Om de kans op hinder en overlast voor omwonenden en ondernemingen zo veel mogelijk te verkleinen, adviseren wij de bewoners van de voorziening:

- beperkingen op te leggen voor het gebruik van geluids(versterkende) apparatuur op de woonlocatie;
- afspraken te maken over overige gedragingen die in deze context tot overlast kunnen leiden, als bijvoorbeeld schreeuwen;

En beveiligers/begeleiders voor deze locatie aan te stellen die hier 24u p/d op toezien.

Nachtopvang HVO De Velserpoort (Vondelweg 997) ligt op loopafstand (± 950m) van locatie Vergierderweg. Mogelijk heeft de vestiging van Skaeve huse of Domus Plus op deze locatie een aantrekkende werking op cliënten van nachtopvang Velserpoort. Er kunnen reisbewegingen tussen beide locaties ontstaan. De kortste looproute tussenbeide is via de groenstrook langs de Vondelweg, hetgeen tot verkeersgevaarlijke situaties kan leiden. Een veiligere looproute leidt langs de woningen gelegen langs de Vondelweg (huisnummers 440 t/m 794), waarbij de Vondelweg tweemaal moet worden overgestoken.

Ten aanzien van het beperken van de interactie of desnoods veiliger maken van reisbewegingen tussen deze locatie en Velserpoort, adviseren wij:

- afspraken te maken met de bewoners van locatie Vergierderwerg die de interactie met cliënten van de Velserpoort beperken (vooral rondom de toegangstijden van de Velserpoort, te weten van 18:00u tot 22:00u);
- fysieke maatregelen te treffen om gebruik van de (verkeersonveilige) looproute door de groenstrook langs de Vondelweg voor voetgangers te beperken of onmogelijk te maken;
- afspraken te maken met cliënten van Velserpoort om eventuele overlast voor omwonenden langs de looproute tussen Velserpoort en locatie Vergierderweg te beperken;
- beveiligers/begeleiders voor deze locatie aan te stellen die cliënten van Velserpoort de toegang weigeren.

Voor politie is de bereikbaarheid van deze locatie overdag (met uitzondering van de spits) goed en ’s avonds/’s nachts goed te noemen. Wanneer de gemeenteraad kiest voor deze locatie, dan adviseren wij naast bovenstaande rekening te houden met de volgende zaken:

- het door gebrekkige straatverlichting ’s avonds/’s nachts slechte zicht op de potentiële woonlocatie tijdens reguliere politiesurveillance;
- de nabijheid van HVO De Velserpoort;
- mogelijke overlast voor omliggende ondernemingen;
- mogelijke verkeersgevaarlijke situaties op de Vondelweg;
- de nabijheid van een tweetal begraafplaatsen, uitvaartcentra en een crematorium;
- de nabijheid van het vogelhospitaal;
- de nabijheid van sportvelden en sportverenigingen;
- sentiment van omwonenden en gebruikers van omliggende ondernemingen jegens bewoners DomusPlus/Skaeve Huse;
- het realiseren van een centraal meldpunt voor omwonenden en ondernemingen dat 24u per dag bereikbaar is, alsmede het opstellen van afspraken over adequate opvolging van meldingen en terugkoppeling over het resultaat.

Locatie Boerhaavelaan 57

Deze potentiële locatie is door de Boerhaavevaart, de N205 en tussenliggende volkstuinen fysiek gescheiden van de naastgelegen Boerhaavewijk en het nabij gesitueerde CBR en de Van Voorthuijsenschool. Op ± 200m van de potentiële woonlocatie ligt sportlocatie Saxenburg.

In de nabije omgeving van deze locatie zijn jaarlijks ongeveer 2 tot 3 overlast incidenten voor omwonenden en ondernemingen / voorzieningen bekend bij de politie. Dit aantal is de laatste jaren stabiel.
Om eventuele overlast voor omwonenden en omliggende ondernemingen laag te houden, adviseren wij het volgende:

- opstellen van goede afspraken over gedragsregels op en om de woonlocatie;
- een centraal meldpunt voor omwonenden te realiseren dat 24u per dag bereikbaar is, alsmede het opstellen van afspraken over adequate opvolging van meldingen en terugkoppeling over het resultaat.

Om de kans op overlast en hinder op de parkeerplaatsen voor sportlocatie Saxenburg als ook die voor de waterzuivering te verkleinen, adviseren wij het volgende:

- het realiseren van een eigen oprit over de Boerhaavevaart specifiek voor de woonlocatie.

Voor politie is de bereikbaarheid van deze locatie overdag (met uitzondering van de spits) en 's avonds/'s nachts goed te noemen. Wanneer de gemeenteraad kiest voor deze locatie, dan adviseren wij naast bovenstaande rekening te houden met de volgende zaken:

- de nabijheid van volkstuinen;
- de nabijheid van recreatiegebied Poelpolder;
- begroeiing rondom de potentiële woonlocatie waardoor het zicht vanaf de openbare weg tijdens reguliere politiesurveillance afneemt;
- de ligging langs een drukke doorgaande weg en het ontbreken van een door verkeerslichten geregelde oversteekplaats ter hoogte van de potentiële woonlocatie.

Locatie Robertus Nurksweg
Deze locatie wordt van de achterliggende woonwijk, te weten de Zuiderpolder, gescheiden door een open weiland. Eventuele geluiden afkomstig van bewoners van DomusPlus en Skaeve Huse projecten dragen ver over het achtergelegen weiland.

Het jaarlijks aantal bij politie bekende overlast incidenten voor omwonenden en ondernemingen / voorzieningen in de nabije omgeving van deze locatie is nihil. Dit is de laatste jaren stabiel.

Om de kans op hinder en overlast voor omwonenden en ondernemingen (waaronder Total de Liede) zo veel mogelijk te verkleinen, adviseren wij de bewoners van de voorziening:

- beperkingen op te leggen voor het gebruik van geluids(versterkende) apparatuur op de woonlocatie;
- afspraken te maken over overige gedragingen die in deze context tot overlast kunnen leiden, als bijvoorbeeld schreeuwen;
- het beperken van reisbewegingen tijdens de voor de nachtrust bestemde tijd van- en naar de potentiële woonlocatie en het ontvangen van bezoekers;
- het inzetten van tijdelijke locatieverboden bij (aanhoudende) overlast door bewoners voor Total De Liede.

Daaraan toevoegend het volgende:

- beveiligers/begeleiders voor deze locatie aan te stellen die 24u p/d op toezien op opvolging van beheerafspraken.
- een centraal meldpunt voor omwonenden te realiseren dat 24u per dag bereikbaar is, alsmede het opstellen van afspraken over adequate opvolging van meldingen en terugkoppeling over het resultaat.

Voor politie is de bereikbaarheid van deze locatie overdag en 's avonds/'s nachts goed te noemen. Wanneer de gemeenteraad kiest voor deze locatie, dan adviseren wij naast bovenstaande rekening te houden met de volgende zaken:

- de nabijheid van een woonwagenkamp;

Postbus 57
2000 AB Haarlem
Koudenhorn 2
2011JC Haarlem
www.politie.nl

Onderwerp
Advies locaties Domus plus / Skaeve Huse

Datum
15 maart 2021

- de nabijheid van een populaire jeugdhangplaats, te weten onder het Stastokviaduct;
- de ligging langs een drukke weg (A200).

Matrix:

Locaties→ Aandachtspunten↓	Nieuweweg	Vergierderweg	Boerhavelaan	Robert Nurksweg
Ver dragend geluid	Ja	Ja	Nee	Ja
Ondernemingen	Ja	Ja	Ja	Ja
Omwonenden	Ja	Ja	Ja	Ja
Recreanten	Ja	Ja (sporters)	Ja (sporters)	Nee
Voorzieningen	park / winkels / pannenkoekhuis / moskee / sportlocaties	begraafplaatsen e.d. / vogelopvang / nachtopvang / sportlocaties	school / volkstuinen / sportlocatie	hangplek jeugd / woonwagen locatie
Verkeersveiligheid	Nee	Ja	Ja	Nee
Zicht (’s-nachts)	Beperkt	Beperkt	Beperkt	Beperkt
Sentiment / escalatie	Ja	Ja	Nee	Nee

BIJLAGE II

Veiligheidsrapport Nieuweweg Haarlem, Domus of Skaeve Huse/quickscan veiligheid door Alpha Security,

d.d. 12 maart 2021

ALPHA SECURITY

Veiligheidsrapport
Nieuweweg Haarlem
Domus of Skaeve Huse

Schets van de beoogde kavel, slechts ter illustratie.

- Quick scan -

Datum: Haarlem, 12 maart 2021

Uitvoerder: Alpha Security, dhr. P.J.W. Hoes

In opdracht van: Gemeente Haarlem, afdeling Maatschappelijke Ondersteuning

Geachte heer Esselink,

In navolging op uw verzoek tot het doen van een quick scan op de locatie Nieuweweg (kaart coördinaten: 52°22'15.4"N 4°39'56.8"E) doe ik u bijgaand mijn bevindingen.

De uitvraag:

De locatie Nieuweweg te Haarlem is één van de vier potentiële locaties voor het te realiseren van een zogeheten Domus (Plus) dan wel een zestal Skaeve Huse. Uw vraag luide; *Op welke wijze en met welke middelen de veiligheid van de omgeving en de openbare ruimte, bevorderd zou kunnen worden als een dergelijke voorziening op die betreffende locatie gerealiseerd zou gaan worden.*

Aanvullende informatie omtrent deze twee vormen van woonzorgvoorzieningen is terug te vinden op de website van de gemeente: www.haarlem.nl/opvang. Hier zijn ook een tweetal schetsen te vinden (opgesteld door WV-Studio) die de positionering laten zien van Skaeve Huse en van Domus (Plus) op deze kavel. Ter volledigheid zijn deze twee schetsen toegevoegd aan dit rapport.

Korte uitleg van de twee woonzorgvoorzieningen:

- *Domus Plus* is een beschermde woonvorm waar 24 mensen wonen met een verslaving, psychosociale of psychiatrische problematiek, en vaak ook een verstandelijke beperking. Deze mensen verblijven nu op straat of in de bestaande voorzieningen, die onvoldoende in staat zijn de noodzakelijk zorg te bieden. In een DomusPlus krijgen de cliënten langdurige ondersteuning en dagbesteding. Er is 24 uur per dag intensieve begeleiding en toezicht aanwezig.

- *Skaeve Huse* zijn kleine, eenvoudige woningen voor mensen die zich niet kunnen aanpassen aan het leven in een normale woonwijk en daar veel overlast veroorzaken. Bij Skaeve Huse is sprake van beperkte begeleiding, met name gericht op beheer en handhaving. Het project Skaeve Huse in Haarlem bestaat uit maximaal 6 kleine woningen.

Schouw:
Op woensdag 10 maart 2021 heb ik een schouw verricht op deze locatie. De bijgesloten foto's zijn gemaakt vanaf de openbare weg.

Situatie:

- De kavel:
  De kavel aan de Nieuweweg (kaart coördinaten: 52°22'15.4"N 4°39'56.8"E) is momenteel niet bereikbaar vanwege een sloot die tussen de kavel en de Fuikvaartweg in ligt. Voor de toekomstige woonzorgvoorziening zal een apart pad komen wat de Fuikvaartweg zal verbinden met de kavel. De kavel zelf is momenteel een weiland zonder enige vorm van bebouwing en/of hoge begroeiing. Om dit weiland -waar de kavel onderdeel vanuit maakt- loopt een sloot.

- Omgeving:
  Aan de zuid zijde van de kavel loopt de N205. Tussen de N205 en de kavel staat een rij bomen en struiken. De N205 is te voet wel toegankelijk vanaf de Fuikvaartweg. Aan de westzijde is het Burgemeester Reinaldapark met een moskee op 850 meter afstand, een horeca gelegenheid op 400 meter afstand, en een tweetal sportverenigingen (voetbal op 600 meter afstand en tennis op 350 meter afstand). Ten noorden en ten oosten liggen weilanden met de dichtstbijzijnde bewoning ten oosten op 209 meter afstand (hemelsbreed). De dichtstbijzijnde bushalte (Prins Bernhardlaan) is op 750 meter afstand.
  De meeste voorzieningen qua winkels zijn aanwezig in het ten noorden gelegen Parkwijk. De Nieuweweg en de Fuikvaartweg zijn beide doodlopende wegen (voor motorvoertuigen) in de regel zullen gemotoriseerde voertuigen dus aangemerkt kunnen worden als bestemmingsverkeer. Dit verkeer komt dan vanaf de Leonard Springerlaan. Het Reinaldapad, de Nieuweweg en de Fuikvaartweg worden wel veel gebruikt door fietsers en wandelaars. Het deel van de Fuikvaartweg (ten zuiden van het Reinaldapad) zal weinig gebruikt worden omdat dit deel doodloopt (m.u.v. een voetpad ten zuiden van de Fuikvaartweg, wat weer het Reinaldapark ingaat).

Plattegrond Reinaldapark. Rode stip is de kavel.

Fuikvaartweg kijkend naar het doodlopende deel. Einde vd weg aan de linker zijde de beoogde oprit.

Beoogde kavel en het punt waar ongeveer de inrit komt

Zicht op de kavel vanaf het zuidelijkste deel Fuikvaartweg

Zicht vanaf de Fuikvaartweg naar de N205. Einde van dit pad is de vangrail van de N205 zichtbaar.

Het voetpad wat vanaf het zuidelijkste deel van de Fuikvaartweg het Reinaldapark ingaat.

Veiligheidsmaatregelen:

In dit rapport worden de geadviseerde maatregelen kort benoemd en toegelicht. Mocht de uiteindelijke locatie bekend zijn en ook welke woonzorgvoorziening daar gebouwd gaat worden, dan stel ik voor een uitvoerige scan te doen. Hierin komen zaken naar voren zoals zijn de geadviseerde maatregelen haalbaar (denk aan schrikverlichting in een natuurgebied of het plaatsen van camera's met het oog op de AVG), welke kosten dit met zich mee brengt en welke samenhang er moet zijn tussen de diverse maatregelen. Veiligheidsvoorschriften die bij wet of regelgeving zijn vastgelegd (denk bv aan de eisen in de bouwvoorschriften) worden in deze quick scan niet behandeld.

Voor de uitvoerige scan zou ik een adviseur willen adviseren die de CPTED methode toepast. *CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design). Het doel van CPTED is om een specifiek gebied (stad, dorp, buurt, gebouw, ruimte) zodanig te plannen, ontwerpen, gebruiken en beheren dat gebruikers zich er veilig voelen en er minder incidenten, zoals criminaliteit, geweld en overlast voorkomen. CPTED is een multidisciplinair proces waardoor ongewenst gedrag geen kans krijgt en gewenst gedrag juist gestimuleerd wordt.*

Qua maatregelen kijken we voor nu naar de zogeheten OBE maatregelen; Organisatorische- Bouwkundige- en Elektronische maatregelen. De Digitale maatregelen laten we buiten beschouwing.

- Natuurlijke afscheiding:
  Het realiseren van een fysieke afscheiding voorkomt dat de toekomstige bewoners eenvoudig het terrein oplopen van de buren. Deze afscheiding zou gerealiseerd kunnen worden door een Hedera haag te plaatsen (deze is snel te plaatsen, reeds volgroeid te verkrijgen en hoog genoeg; 200cm) vanaf de zuidelijke sloot tot aan de noordelijke sloot. Door de Hedera haag ook te plaatsen parallel aan de sloot ten noorden van de kavel en deze te laten lopen tot aan de sloot naast de Fuikvaartweg, wordt de locatie (voor een groot deel) aan het zicht onttrokken. De Hederahaag past goed in het landschap.

- Lichtplan:
  De oprit en de woonzorgvoorziening dienen zodanig uitgelicht te worden dat het voor de toezichthouder(s) zichtbaar is als er iemand loopt of als er zich iets afspeelt. Gelet op de natuurlijke ligging moet er geen sprake zijn van lichtvervuiling, hier moet dus een balans gevonden worden. Gedacht kan worden aan verlichtingsarmaturen op bewegingssensoren maar geen schrikverlichting. Daarnaast is het wenselijk om de Fuikvaartweg tot aan de kruising met de Nieuweweg te voorzien van straatverlichting, deze ontbreken hier nu.

- Cameratoezicht:
  Cameratoezicht (CCTV) is van belang om zicht te houden op het terrein en rond het gebouw of de gebouwen. In het geval van Domus zou er ook toezicht binnen moeten zijn in de gemeenschappelijke ruimtes. De camerabeelden dienen uitgelezen te worden door de aanwezige toezichthouders in de daarvoor bestemde loge. Opslag van de beelden kan op locatie en/of in de Cloud. Voor de laatste optie is een goede internetverbinding een vereiste. De camera's moeten ook bij slechte licht opbrengst (of bij tegenlicht),scherp beeld hebben. Ik adviseer om één camera te plaatsen aan de achterzijde van het terrein die signaleert (middels intelligente software) of een persoon doorloopt om het hekwerk naar de buren. Dit alleen in het geval er geen hek geplaatst wordt (zie opmerking Natuurlijke afscheiding). In het buitengebied zullen 5 tot 6 camera's volstaan om totaal overzicht te houden. Indien er manbeveiliging wordt ingezet zou deze ook moeten werken met een Bodycam (aangesloten op cctv systeem) om eventuele misstanden of bedreigingen direct vast te kunnen leggen.

- Manbeveiliging:
  Los van de aanwezigheid van eventuele zorgmedewerkers is de inzet van een beveiligingsbeambte van belang voor het handhaven van de orde en rust op en rond het terrein. Alle beveiligingsbeambten die ingezet worden dienen affiniteit te hebben met de doelgroep. De taakstelling van de beveiliging bestaat primair uit het houden van toezicht op het terrein en in de directe omgeving van het terrein, naleving van de huisregels door zowel de bewoners als eventuele bezoekers, weren van onbevoegden, eerste aanspreekpunt bij calamiteiten, verstrekken van relevantie informatie aan de ketenpartners, beheren van veiligheidsmiddelen en apparatuur (EHBO koffer, defibrillator, brandblusmiddelen, camera systeem, sleuteluitgifte, etc.) en het eerste aanspreekpunt voor omwonenden (of ondernemingen) bij overlast door de doelgroep.
  De beveiligingsbeambte dient (naast de standaard uitrusting en Persoonlijke Beschermings Middelen) uitgerust te worden met een portofoon waarmee hij of zij in verbinding staat met de centrale of collega's, een Bodycam, een vaste mobiele object telefoon en een fiets om snel ter plaatse te zijn als er een melding komt vanuit de omgeving.
  Daarnaast dient de beveiligingsbeambte de beschikking te hebben in de loge (welke afsluitbaar dient te zijn) van een computer met twee beeldschermen. Eén beeldscherm voor het bekijken van de camerabeelden en het anders scherm voor het maken en versturen van diens rapportages.
  De beveiligingsbeambte dient op de computer en op de mobiele telefoon de beschikking te hebben over de software van Sequrix. Dit beveiligingsplatform wordt in de gehele regio gebruikt door de beveiligers werkzaam op Maatschappelijke Opvanglocaties. Zodoende is informatie snel gedeeld (conform AVG) tussen de collega's en met de ketenpartners.

- Schelpendek of (fijn) grind:
  Als de bouw gerealiseerd is dan is het verstandig om de rest van de kavel te voorzien van een laag (fijn) grind of schelpen. Als iemand over het terrein loopt of het terrein op komt rijden, dan wordt dit gehoord door de toezichthouders.

- Surveilleren openbare ruimte:
  Door regelmatig te surveilleren in de directe omgeving op de openbare weg (publieke domein) kan voorkomen worden dat hier criminele handelingen worden verricht. Dit vereist aandacht en inzet vanuit de politie en de handhaving. Constateringen die zij doen betreffende de doelgroep dienen (zover wettelijk toegestaan) weer gecommuniceerd te worden met de beveiligingsbeambte van dienst. Uiteraard kan ook de aanwezige beveiligingsbeambte een ronde doen (met toestemming vanuit de politie) in de directe omgeving of kan er een collega (mobiele surveillant) een aantal preventieve rondes doen per etmaal. Deze rondes dienen geen vast patroon te hebben en kunnen ook geïnitieerd worden door de collega op locatie bij het vermoeden van onraad. Het surveilleren door de beveiliging die de doelgroep als geen ander kent, is zeer effectief gebleken op alle andere locaties. Noot: Als de rondes worden gedaan door de aanwezige beveiligingsbeambte van de woonzorgvoorziening, dan is er op dat moment geen toezicht op de locatie zelf.

- Overleg:
  Met name in de eerste periode is periodiek overleg met alle ketenpartners (m.n. de gemeente, politie, handhaving, zorgaanbieder en beveiliging), de buurtbewoners en ondernemers van groot belang. De maatregel en het effect daarvan moet geëvalueerd worden en daar waar nodig aangepast worden. Het overleg kan ook geïnitieerd worden door één der partijen als er noodzaak is.

Conclusie:
De locatie is mijn inziens geschikt voor een dergelijke voorziening en de overlast is tot een minimum te beperken mits de genoemde veiligheidsmaatregelen correct worden geïmplementeerd en uitgevoerd.

Dit rapport is opgesteld aan de hand van de op dat moment voor handen zijnde informatie en mijn persoonlijke bevindingen. Tot het geven van een nadere toelichting ben ik uiteraard meer dan bereid.

Hoogachtend,

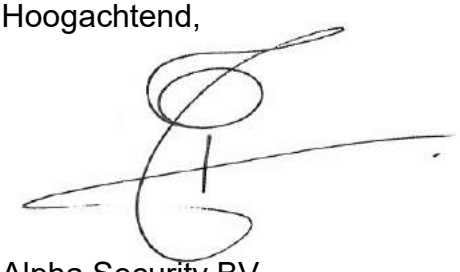

Alpha Security BV
Peter J.W. Hoes
Directeur

hoes@alphasecurity.nl

023-5511986

Waarderweg 50, 2031 BP Haarlem

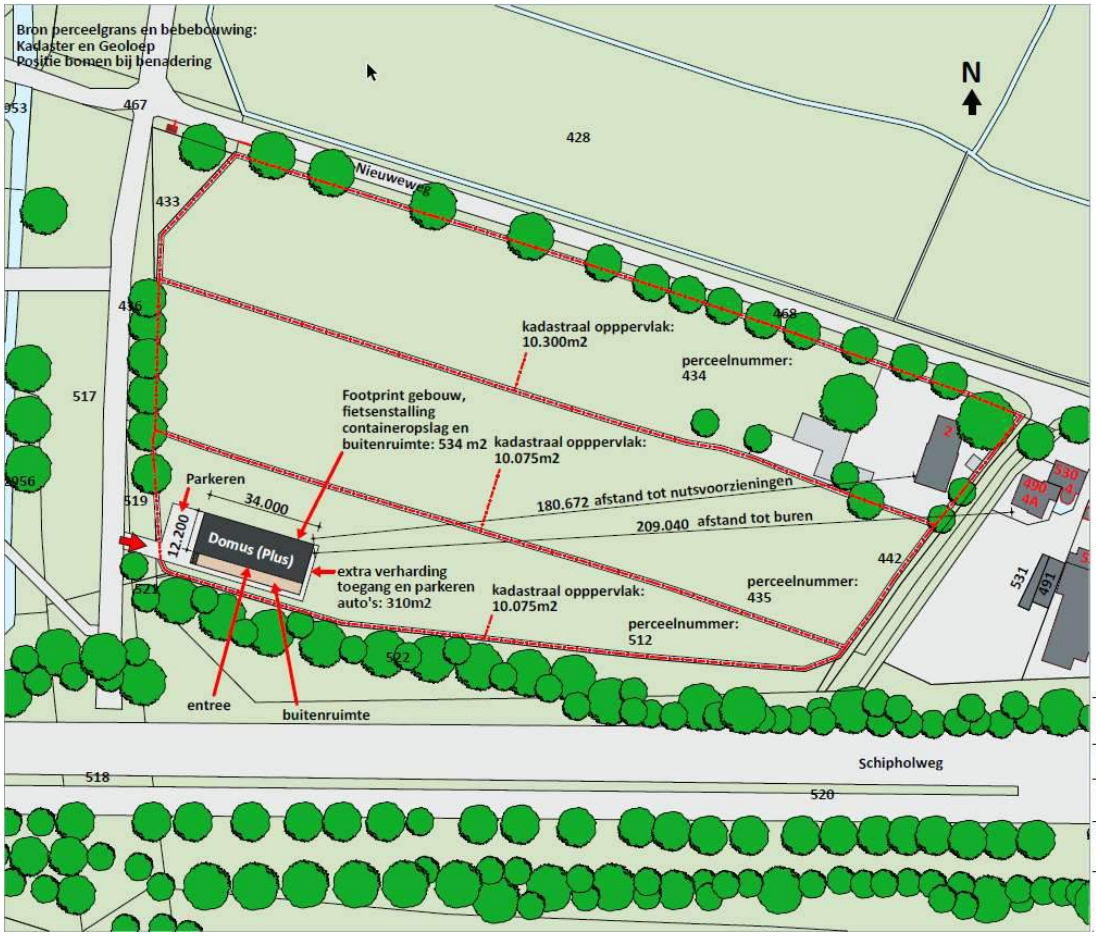

Tekeningen moeten worden gelezen samen met de documenten zoals weergegeven in de documentenlijst van wv-studio voor dit project.

Documenten op documentenlijst van wv-studio moeten worden gelezen samen met documenten constructeur.

Alle constructieve ingrepen moeten worden uitgevoerd volgens opgave constructeur.

Alle Elektrische en Werktuigbouwkundige installaties volgens opgave E- en W- adviseur en leverancier.

Afmetingen zijn zoals weergegeven met maatlijnen.

Weergegeven afmetingen in het werk controleren voor aanvang werkzaamheden. Bij afwijking dient architect en opdrachtgever direct te worden ingelicht.

Weergegeven oppervlaktes zijn indicatief en kunnen afwijken.

Toe te passen materialen en producten dienen te zijn voorzien van CE markering, Kiwa of Komo certificaat
of gelijkwaardig.

Materialen en producten dienen te worden toegepast volgens voorschriften producent en /of leverancier.

Alle afwerkingen, sanitair en hang- en sluitwerk aanbieden voor bemonstering door wv-studio.

Werktekeningen aanbieden ter goedkeuring door wv-studio

Project: Studie Domus (Plus)
Skaeve Huse Haarlem

Opdrachtgever: Gemeente Haarlem
locatie 31 Domus(Plus)

Schaal: 1:1000
Datum :04-12-19

Tekeningnummer 070-03-IN-07 | Wijziging 01

wv-studio
t: +31 (0)20-7522766
a: Wensiauerstraat 40
1053 BA Amsterdam
e: info@wv-studio.com

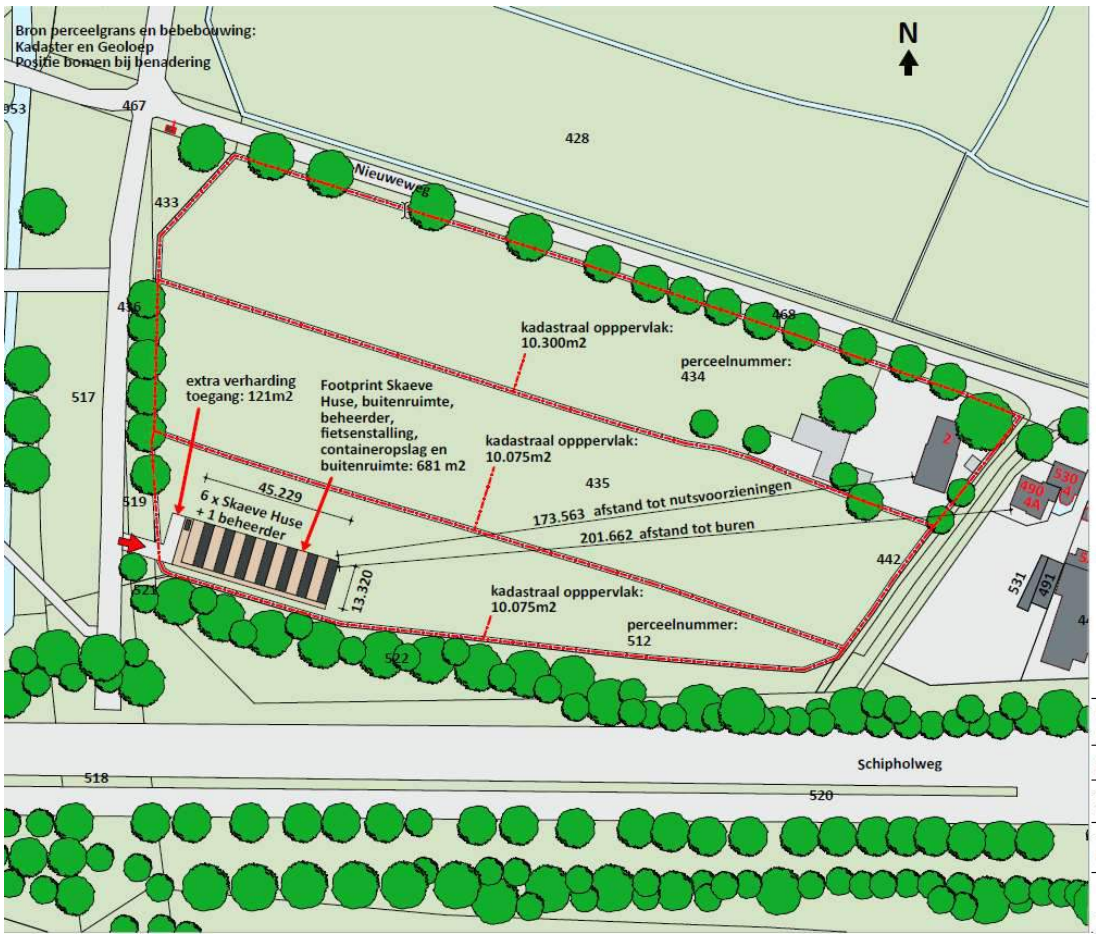

Tekeningen moeten worden gelezen samen met de documenten zoals weergegeven in de documentenlijst van wv-studio voor dit project.

Documenten op documentenlijst van wv-studio moeten worden gelezen samen met documenten constructeur.

Alle constructieve ingrepen moeten worden uitgevoerd volgens opgave constructeur.

Alle Elektrische en Werktuigbouwkundige installaties volgens opgave E- en W- adviseur en leverancier.

Afmetingen zijn zoals weergegeven met maatlijnen.

Weergegeven afmetingen in het werk controleren voor aanvang werkzaamheden. Bij afwijking dient architect en opdrachtgever direct te worden ingelicht.

Weergegeven oppervlaktes zijn indicatief en kunnen afwijken.

Toe te passen materialen en producten dienen te zijn voorzien van CE markering, Kiwa of Komo certificaat
of gelijkwaardig.

Materialen en producten dienen te worden toegepast volgens voorschriften producent en /of leverancier.

Alle afwerkingen, sanitair en hang- en sluitwerk aanbieden voor bemonstering door wv-studio.

Werktekeningen aanbieden ter goedkeuring door wv-studio

Project: Studie Domus (Plus)
Skaeve Huse Haarlem

Opdrachtgever: Gemeente Haarlem
locatie 31 Skaeve Huse

Schaal: 1:1000
Datum :04-12-19

Tekeningnummer 070-03-IN-08 | Wijziging 01

wv-studio
t: +31 (0)20-7522766
a: Wensiauerstraat 40
1053 BA Amsterdam
e: info@wv-studio.com

BIJLAGE III

Voorbeeld beheerplan door gemeente Haarlem

Voorbeeld convenant beheersmaatregelen DomusPlus/Skaeve Huse

In dit convenant worden met betrokken partijen afspraken vastgelegd over het beheersen van (mogelijke) overlast.

De ondergetekenden:

1. gemeente Haarlem
2. de zorgaanbieder
3. de politie

Komen het volgende overeen.

A. Looptijd, evaluatie en definities

Dit convenant wordt afgesloten voor een onbepaalde periode. Jaarlijks, en zo nodig tussentijds, wordt het beheerplan geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. De beheergroep adviseert het college van B&W gevraagd en ongevraagd over de beheersmaatregelen in het beheergebied. De cliënten zijn de mensen die slapen in DomusPlus en hun bezoekers en de mensen die slapen in Skaeve Huse en hun bezoekers. De bewoners zijn de omwonenden van de woonvoorziening.

B. Beheer en gebruik openbare ruimte

- De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de omgeving.
- Cliënten kunnen aanvullend schoonmaakwerkzaamheden verrichten in de omgeving.
- Meldingen over beheer en onderhoud kunnen worden gedaan bij het meldpunt van de gemeente, telefoonnummer 14023 of digitaal via www.haarlem.nl Bij herhaalde overlast kunnen de rondes van de handhavers herzien worden.
- Dagelijks wordend oor de handhavers onvolkomenheden doorgegeven aan het meldpunt.

C. Inzet politie

De politie is verantwoordelijk voor handhaving van de openbare orde en veiligheid in de openbare ruimte. Dit wordt ten aanzien van DomusPlus en Skaeve Huse op de volgende wijze tot stand gebracht:
Spoedeisende zaken waarbij de komst van de politie direct gewenst is worden gemeld via 112. Overige meldingen waarbij de komst van de politie (bijvoorbeeld de wijkagent) gewenst is, kunnen worden gemeld via 0900-8844. Bij een melding of klacht wordt aan de indiener teruggekoppeld welk vervolg eraan is gegeven.

Taken politie:

- Contact met ketenpartners (waaronder gemeente, handhavers, zorginstelling, bedrijven, bewoners).
- Neemt deel aan de volgende overlegstructuren: omwonendenoverleg, meldingenoverleg.
- Neemt de locatie van DomusPlus en Skaeve Huse en de omgeving frequent mee in de surveillance.
- Gericht toezicht bij aanwijzingen van overlast.
- Uitgangspunten van de politie bij handhaving zijn:
    - handel in verdovende middelen is strafbaar en zal worden bestreden
    - handhaving van het verbod op het gebruik van alcohol en drugs in de openbare ruimte
    - handhaving op de overige vormen van overlast

D. Inzet medewerkers handhaving

Dit betreft een **Voorbeeld**. Het convenant is maatwerk en de bedoeling is uitdrukkelijk om een convenant op te stellen in samenwerking met de zorginstelling, de politie en de omgeving van de woonvoorziening.

VOORBEELD

De medewerkers van de afdeling handhaving zijn verantwoordelijk voor de leefbaarheid en de aanpak van overlast in de openbare ruimte. Het doel van het toezicht is om de overlast beperkt en beheersbaar te houden. De meldkamer handhaving van de gemeente is bereikbaar onder 023-5114950; op maandag, dinsdag en woensdag van 8:30 uur tot 22:15 uur, op donderdag, vrijdag en zaterdag van 8:30 tot 24:00 uur en op zondag van 8:30-17:00 uur. Ten aanzien van DomusPlus en Skaeve Huse wordt het toezicht als volgt uitgevoerd:

- Dagelijks wordt door handhaving intensief toezicht uitgeoefend in de omgeving.
- Op plaatsen waar cliënten zich regelmatig ophouden wordt extra toezicht uitgeoefend.
- De handhavers zijn aanspreekbaar voor de bewoners en ondernemers. Bij een melding of klacht wordt aan de indiener teruggekoppeld welk vervolg eraan is gegeven.
- Bij calamiteiten wordt een beroep gedaan op ondersteuning van de politie.
- De verantwoordelijk coördinerend integraal handhaver neemt deel aan de volgende overlegstructuren: omwonendenoverleg, meldingenoverleg.
- Er wordt een klachtenregistratie gevoerd.

E. Afspraken met de zorgaanbieder

Algemeen:

- In DomusPlus zijn 24 uur per dag professionele medewerkers aanwezig (zorg en begeleiding). Er is cameratoezicht in het pand en gericht op de toegang.
- Skave Huse wordt dagelijks bezocht door professionele medewerkers (begeleiding).
- Meldingen over overlast in de directe omgeving kunnen direct worden gedaan bij de zorgaanbieder. Bij een melding of klacht wordt aan de indiener teruggekoppeld welk vervolg eraan is gegeven.

Huisregels:

Met nieuwe cliënten worden de huisregels doorgenomen. Cliënten ondertekenen de huisregels en dienen zich eraan te houden. Er is een sanctie voor overtredingen. Huisregels en sancties worden in samenwerking met de zorgaanbieder uitgewerkt.

F. Taken beveiligingsbedrijf

Beveiliging wordt ingezet onder verantwoordelijkheid van de gemeente en auspiciën van de politie. Beveiliging is bij DomusPlus 24 uur per dag en 7 dagen in de week aanwezig. Beveiliging is in de eerste periode (6 maanden tot een jaar) bij Skaeve Huse ook 24 uur per dag en 7 dagen in de week aanwezig. De taken van het beveiligingsbedrijf zijn:

- Het uitvoeren van toegangscontrole.
- Beveiligingswerkzaamheden in de directe omgeving conform afspraken met de politie.
- Aanspreekbaar zijn voor bewoners en ondernemers. Adequaat reageren op meldingen van bewoners en ondernemers. Bij een melding of klacht wordt aan de indiener teruggekoppeld welke vervolg eraan is gegeven.
- Opstellen van een uitgebreide rapportage die inzichtelijk is voor de partners en die regulier wordt besproken in het meldingenoverleg.
- Direct melding maken aan de partners van belangrijke gebeurtenissen in relatie tot overlast en sancties.

Onder de verantwoordelijkheid van de exploitant van DomusPlus voert het beveiligingsbedrijf aanvullend de volgende taken uit:

- surveilleren in het gebouw
- adviseren op het gebied van veiligheid

VOORBEELD

- bijwonen van omwonendenoverleg
- veiligstellen van beeldmateriaal afkomstig van het camerasysteem
- direct melding malen aan de partners van belangrijke gebeurtenissen
- 24 uur per dag telefonisch bereikbaar

G. Afhandeling en registratie van overlastsituaties

- De zorginstelling, de politie, handhaving en het beveiligingsbedrijf registreren medlingen van overlast. Bij een overlastmelding of klacht wordt aan de indiener teruggekoppeld welk vervolg eraan is gegeven.
- De overzichten van de meldingen en de eigen waarnemingen van politie, handhaving, zorginstelling en beveiligingsbedrijf worden in detail besproken in het meldingenoverleg. De dubbele registraties worden er uit gehaald. Dezelfde overzichten worden globaal en geanonimiseerd besproken in het omwonendenoverleg.

H. Structureel overleg

Omwonendenoverleg

Er is structureel, in principe maandelijks maar minimaal 3x per jaar, overleg met omwonenden en ondernemers. Deelnemers aan het overleg zijn:

- omwonenden en ondernemers binnen een straal (hemelsbreed) van 300 meter
- vertegenwoordiger wijkraad
- wethouder gemeente Haarlem
- gebiedsverbinder gemeente Haarlem
- politie
- handhaving van de gemeente
- zorgaanbieder

De gemeente zal het overleg organiseren. De deelnemers en de raadscommissies Samenleving en Bestuur ontvangen de verslagen van het overleg.

Meldingenoverleg

Er is structureel, tweewekelijks, overleg tussen de partners over de meldingen en eigen waarnemingen. Deelnemers aan het overleg zijn:

- politie
- zorgaanbieder
- handhaving

VOORBEELD

BIJLAGE IV

Veiligheidsplan Domus Plus locatie Nieuweweg en locatie Robertus Nurksweg door Kernelgroep,

d.d. 1 juni 2021

Kernel Groep B.V.
Leonards Springerstraat 28
2742 MN Waddinxveen

Hoofdlijnennotitie bij de [concept] veiligheidsplannen voor (1) Domus Plus Nieuweweg (2) Domus Plus Robertus Nurksweg

Uitgevoerd in opdracht van de Gemeente Haarlem
Versie: 1 juni 2021
Steller: H. Neddermeijer MSc MSyI RCE CSIP

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Weerstand tegen de plannen 4
1.2 Doel van dit document 5
1.3 Vertrouwelijkheid 5
1.4 Leeswijzer 5
1.5 Begrippen uitgelegd 6
1.6 Sociale veiligheid 6
1.7 Inwoners met persoonlijke problemen 7
1.7.1 Ambulante zorg 7
1.7.2 Domus en Domus Plus 7
1.8 Belang van de fysieke en sociale omgeving 7
1.8.1 Belang omgeving voor inwoners en ondernemers 8
1.8.2 Belang omgeving voor Domus Plus bewoners 8
1.8.3 Belang omgeving voor zorgmedewerkers en veiligheids- en beveiligingspersoneel 8
2 Uitgangspunten voor de veiligheidsplannen 8
2.1 Omgevingsinvloeden 9
2.2 Totstandkoming van de concept veiligheidsplannen 9
2.3 Eisen en wensen voor het ontwerp van Domus 9
2.4 Eisen en wensen voor een juist gebruik 10
2.4.1 Gedragsprofielen en -patronen 10
2.5 Risico's en risicobeheersing 10
3 Bijlage 1 | Begrippenlijst 12
4 Bijlage 2 | Over Domus (+) en beschermd wonen 13
4.1 Domus 13
4.2 Onze aanpak 13
4.3 Domus+ 13
4.4 Onze aanpak 13
4.5 Bescherm wonen 13
4.6 Over beschermd wonen 13
Bijlage 3 | Veiligheidsplan Domus Plus, locatie Nieuweweg 14
1 Inleiding 14
1.1 Veiligheidsketen 14
1.2 Effectiviteit en efficiëntie van maatregelen en voorzieningen 15
2 CPTED – ontwerp en gebruik van Domus Plus 15
2.1 1e generatie CPTED 15
2.1.1 Zichtlijnen (op wijkniveau) 16
2.1.2 Zichtlijnen (op 'Domus-niveau') 16

2.1.3 Toezicht 17
2.1.4 Eigenaarschap 17
2.1.5 Image en milieu 18
2.2 2e generatie CPTED 18
3 Beheersing van risico's 19
3.1 Risicoanalyse 19
3.1.1 Risico-impact de wijk 19
3.1.2 Risico-impact in en bij Domus Plus 19
3.2 Organisatorische maatregelen – preventief 20
3.3 Bouwkundige en technische maatregelen – preventief 20
Bijlage 4 | Veiligheidsplan Domus Plus, locatie Robertus Nurksweg 21
1 Inleiding 21
1.1 Domus Plus 21
1.2 Oostpoort 21
1.3 Aanname 22
1.4 Veiligheidsketen 22
1.5 Effectiviteit en efficiëntie van maateregelen en voorzieningen 22
2 CPTED – ontwerp en gebruik van Domus Plus 23
2.1 1e generatie CPTED 23
2.1.1 Zichtlijnen (op wijkniveau) 23
2.1.2 Zichtlijnen (op 'Domus-niveau') 24
2.1.3 Toezicht 24
2.1.4 Eigenaarschap 25
2.1.5 Image en milieu 25
2.2 2e generatie CPTED 26
3 Beheersing van risico's 26
3.1 Risicoanalyse 27
3.1.1 Risico-impact de wijk 27
3.1.2 Risico-impact in en bij Domus Plus 27
3.2 Organisatorische maatregelen – preventief 27
3.3 Bouwkundige en technische maatregelen – preventief 28

Noot: bijlage 3 en bijlage 4 zijn op basis van need-to-know verspreid.

1 Inleiding

Voor de te bouwen woonvoorziening Domus Plus heeft de gemeente Haarlem twee locaties op het oog. De woonvoorziening realiseert de gemeente op een locatie langs de Nieuweweg (op onderstaande foto bij benadering aangeduid met #1) of langs de Robertus Nurksweg (op de foto bij benadering aangeduid met #2; bron: Google Earth).

De beoogde locaties liggen in de periferie van twee wijken, Parkwijk en Zuiderpolder (met de buurten: Architectenbuurt, Zuidpolder-noord, Buitengebied Zuiderpolder, Kunstschilderbuurt, Zuiderpolder-zuid en Reinaldapark) en Zuiderpolder. De afstand tussen beide plaatsen is hemelsbreed nog geen twee kilometer.

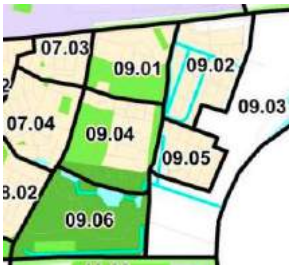

1.1 Weerstand tegen de plannen

De gemeentelijke plannen in het kader van Skaeve Huse en Domus Plus leid(d)en tot weerstand van enkele wijkbewoners vanuit de wijken en buurten in Haarlem. Deze weerstand manifesteert zich in de media, de openbare ruimte (spandoeken etc.) en ook in de raadsvergaderingen lieten inwoners zich horen. De gemeenteraad heeft de inwoners gehoord en hun inbreng meegewogen in de

Detail van op http://www.parkwijk-zuiderpolder.nl van de demonstratie op 22 april 2021

besluitvorming over de locaties. De achtergronden voor deze weerstand is in het kader van deze opdracht niet onderzocht[1].

1.2 Doel van dit document

De gemeente Haarlem heeft de Kernel Groep opdracht gegeven om 2 concept veiligheidsplannen voor mogelijke Domus Plus locaties te schijven. Naast het normale doel van veiligheidsplannen hebben deze nog een ander doel. Mede op basis van de veiligheidsplannen zal de gemeenteraad een keuze maken voor een uiteindelijke locatie.

Normaliter zijn veiligheidsplannen slechts voor een beperkt aantal personen in te zien (op basis van need-to-know). Kennis dragen van de beveiliging van een gebouw creëert voor mensen met kwade bedoelingen kansen om ongezien hun intenties uit te voeren. Met het doel de gemeenteraad maximaal te informeren en toch de inhoud van de veiligheidsplannen niet breed te verspreiden, is deze hoofdlijnennotitie tot stand gekomen. Zij gaat op de uitgangspunten in die leidend zijn geweest bij het schrijven van de 2 concepten voor de Domus Plus locaties en hun omgeving. Daarmee is de gemeenteraad in staat kennis te nemen van de waarborgen die de concept[2] plannen m.b.t. veiligheid en beveiliging bieden in relatie tot de Domus Plus locaties zónder dat vertrouwelijke informatie wordt gecompromitteerd.

Deze hoofdlijnennotitie waarin ambities, motieven, onderbouwing, uitgangspunten, principes, etc. zijn opgenomen, maakt duidelijk te maken wat de basis is voor de concept veiligheidsplannen voor beide locaties. Ook verduidelijkt deze notitie vanuit welk perspectief deze plannen geschreven zijn. Definitieve en ook detailinvulling van de plannen hangt af van de finale keuze voor de locatie en daarmee van het concrete ontwerp[3] van het gebouw en de bijbehorende bouwplannen e.d. die nog geschreven.

1.3 Vertrouwelijkheid

De concept plannen zélf zijn vertrouwelijk gerubriceerd; om deze reden zijn ze slechts verspreid aan de organisaties en personen die kennis moeten dragen van de inhoud van de plannen om ermee te kunnen werken (need-to-know is een belangrijk beveiligingsprincipe).

1.4 Leeswijzer

Dit document bestaat uit drie delen, te weten een hoofdlijnennotitie, het concept veiligheidsplan voor de locatie Nieuweweg (in bijlage 3) en het bijna gelijkluidende concept veiligheidsplan voor de locatie Robert Nurksweg (in bijlage 4).

De hoofdlijnennotitie gaat allereerst in op de locatieplannen van de gemeente en de weerstand die er bestaat tegen woonvoorzieningen zoals Domus Plus en Skaeve Huse op locaties in Haarlem.

Voor een goed beeld van de aanpak en voorstellen m.b.t. veiligheidsmaatregelen en -voorzieningen gaat de notitie vervolgens in op enkele begrippen in het veiligheidsjargon.

De daaropvolgende paragrafen beschrijven de invloed van de mens op zijn/haar omgeving en vice versa. Ook wordt ingegaan hoe belangrijk die omgeving voor het gedrag van de mens is.

---

[1] In dit kader wordt te pas en te onpas acroniemen zoals ‘nimby’ [not in my back yard] en ‘byfyby’ [but yes for your back yard] gehoord. Nimby en Byfyby gaan echter verder c.q. dieper dan alleen maar de angst van mensen voor veranderingen bij hen in de buurt.

[2] Pas op het moment dat de fysieke locatie voor de Domus Plus is gerealiseerd, kan een definitief plan worden opgesteld.

[3] Advies: betrek een Register CPTED Expert bij het ontwerpen van gebouw en directe omgeving

In hoofdstuk 2 komen de uitgangspunten voor de veiligheidsplannen aan de orde. Het hoofdstuk beschrijft hoe de plannen tot stand zijn gekomen en welke aan welke voorwaarden met betrekking tot het ontwerp en gebruik Domus Plus moet voldoen. Ook besteedt dit hoofdstuk aandacht aan risico's en risicobeheersing. *Het belang van samenwerken als veiligheidspartners in de wijk (inwoners, bezoekers, ondernemers, andere zorg- en veiligheidspartners en de gemeente) wordt benadrukt.*

Bijlage 1 is een korte begrippenlijst. Hierin is een vergelijk te zien tussen de uitleg van de gemeente Haarlem aan 'beschermd wonen' en de uitleg van het Leger des Heils van dit begrip.

Bijlage 2 geeft vervolgens de invulling in de praktijk door het Leger des Heils aan daar waar gaat om Domus (+) en beschermd wonen.

Bijlage 3 en 4 zijn de feitelijke concept veiligheidsplannen. Deze zijn vertrouwelijk gerubriceerd en worden daarom in beperkte kring verspreid (need-to-know).

1.5 Begrippen uitgelegd

Veiligheid, onveiligheid en beveiligen zijn begrippen die voor veel betekenissen en uitleg vatbaar zijn. Om discussies over de betekenis bij voorbaat uit te sluiten, beschouwt dit document 'veiligheid' als een toestand waarin men 'vrij is van gevaar'[4] . Onveiligheid houdt dan in, dat men *niet* vrij van gevaar is – er is gevaar in welke vorm dan ook, in welke mate dan ook.

Hiermee is een ander lastig begrip ook meteen te duiden: het begrip 'beveiligen'. Beveiligen gaat dus veel verder dan slecht beveiligers 'aan de poort'. Beveiligen zijn namelijk alle activiteiten die we met elkaar uitvoeren, om veiligheid te realiseren en te behouden.

Elke verandering in fysieke of sociale zin binnen een wijk of buurt heeft niet alleen invloed op het feitelijke niveau van veiligheid en onveiligheid[5], maar ook en in belangrijke mate op de perceptie van veiligheid en onveiligheid door de bewoners[6]. Welke aspecten deze perceptie het sterkst beïnvloedt, ratio, emotie of een combinatie van die twee, is vaak lastig vast te stellen. Dit gevoel bepaalt echter in belangrijke mate het welbevinden van de bewoners als het gaat om de veiligheid en leefbaarheid in de wijk of buurt binnen de stad Haarlem. Duidelijk is dat het voornemen van de gemeente Haarlem om de locatie van Domus Plus in Parkwijk – Zuiderpolder te plaatsen heeft de gemoederen in de wijken danig in beroering gebracht en beziggehouden[7].

1.6 Sociale veiligheid

Deze plannen grijpen vooral in op sociale veiligheid. Dit aspect van veiligheid ligt besloten in menselijke relaties, in wonen, werken en recreëren, kortom in het leven van alledag. Daar waar men normafwijkend destructief gedrag vermoedt, ziet of beleeft en waardoor mensen in enigerlei vorm de dupe worden, is er sprake van sociale onveiligheid. We moeten ons bewust zijn, dat overal waar mensen elkaar ontmoeten er risico's kunnen ontstaan, waardoor de spreekwoordelijke vlam in de pan kan slaan.

---

[4] Het oud-Nederlandse woord 'veil' waar veilig en veiligheid vanaf stammen, betekent 'vrij van gevaar. In modern Nederlands gebruiken we 'veil' in deze betekenis niet meer.
[5] Objectieve (on)veiligheid
[6] Subjectieve (on)veiligheid
[7] Zie onder andere doch niet uitsluitend Facebook en websites:
- https://www.facebook.com/WijkraadParkwijkZuiderpolderPenningsveer
- http://www.parkwijk-zuiderpolder.nl
- https://www.facebook.com/Buurtcamping-Reinaldapark-Haarlem

In haar Integraal Veiligheids- en Handhavingsbeleid (IVH) 2019 – 2022 laat de gemeente zien hoe serieus zij de thema's (sociale) veiligheid en leefbaarheid benadert. Het beleid 2019-2022 is overigens een voorzetting van eerder succesvol gebleken beleid. De gemeente realiseert zich dat zij de regierol heeft, maar ook dat zij de verantwoordelijkheid voor een veilig Haarlem deelt met inwoners, bezoekers, ondernemers en andere zorg- en veiligheidspartners. In de inleiding op dit integraal beleid stelt zij, dat 'integrale samenwerking tussen alle betrokkenen cruciaal is om tot een veilige woon- en leefomgeving te komen'.

Deze benadering is leidend voor de concept veiligheidsplannen voor Domus Plus in Parkwijk en Zuiderpolder (voor welke locatie de Gemeenteraad dan ook kiest). Zó benadert zijn inwoners, bezoekers, ondernemers, andere zorg- en veiligheidspartners en de gemeente 'veiligheidspartners' die gezamenlijk en ieder voor zich bijdragen aan objectieve en subjectieve veiligheid.

1.7 Inwoners met persoonlijke problemen

Het gemeentelijke IVH gaat naast andere groepen in op de uitdaging die een groep (toekomstige) inwoners met een opeenstapeling van persoonlijke problemen vormt. Het IVH signaleert, dat 'deze mensen bovengemiddeld vaak het slachtoffer zijn van misbruik en criminaliteit of veroorzaken zelf overlast en veiligheidsproblemen. Met het oog op goede ondersteuning en zorg én in het belang van veiligheid en leefbaarheid is het essentieel dat er sprake is van een goede aansluiting en samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein'.

1.7.1 Ambulante zorg

Een aantal inwoners binnen deze groep wonen veelal zelfstandig, maar hebben wel op een bepaalde manier zorg nodig. Zij krijgen ambulante zorg van of een psychiater (deze voert gesprekken met patiënten die daarna gewoon weer naar huis gaan en werken etc.), of een psycholoog of bij voorbeeld de thuiszorg.

1.7.2 Domus en Domus Plus[8]

Domus is een beschermde woonvorm voor dak- en thuisloze mensen die nergens anders terecht kunnen. Zij krijgen 24-uurs begeleiding, een eigen kamer en benodigdheden voor het eerste levensonderhoud. Ook krijgen cliënten een persoonlijk begeleider waarmee ze samen aan de slag gaan op leefgebieden als verslaving, geestelijke gezondheid en de relatie met politie en justitie.

De variant van Domus is Domus Plus (Domus+) speciaal voor cliënten die naast de genoemde problemen ook kampen met een verstandelijke beperking. Voor een aantal personen binnen de in het IVH genoemde doelgroep inwoners is Domus Plus dé oplossing.

1.8 Belang van de fysieke en sociale omgeving

Er is een groot aantal direct belanghebbenden (stakeholders) te noemen in relatie tot Domus Plus. De concept veiligheidsplannen gaan in op drie direct betrokken groepen:

- inwoners en ondernemers;
- Domus Plus bewoners;
- zorgmedewerkers en veiligheids- en beveiligingspersoneel.

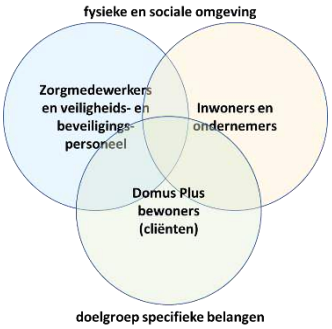

[8] https://youtu.be/_UjmFxG1gcQ

Zij stellen ieder voor zich specifieke eisen aan de fysieke en sociale omgeving met daarin verschillen en overeenkomsten.

1.8.1 Belang omgeving voor inwoners en ondernemers

De relatieve weerstand die er bij de inwoners en ondernemers van de betrokken wijken en buurten bestaat tegen de komst van een Domus Plus bewijst het belang van de fysieke en sociale omgeving voor iedere inwoner. Wijk- en buurtbewoners vragen zich in gemoede af wat de komst van een Domus Plus in en met de wijk of buurt doet. Men vreest toename van overlast, vernielingen, diefstal, drugsgebruik en daarmee toename van drugsdealen etc.

1.8.2 Belang omgeving voor Domus Plus bewoners

De Domus Plus doelgroep kijkt uit naar een thuis in Domus Plus, maar wil zich tegelijkertijd ook welkom weten in haar of zijn omgeving. De fysieke en sociale omgeving is voor hen even zo zeer van belang. Er bestaat bij hen een sterke behoefte aan een veilige, beschermde en stabiele omgeving, een thuis[9]. Juist dit thuis voelen blijkt een sterke positieve uitwerking op het gedrag van de cliënten te hebben.

1.8.3 Belang omgeving voor zorgmedewerkers en veiligheids- en beveiligingspersoneel

Zowel de fysieke als ook de sociale omgeving stuurt in belangrijke mate de kwaliteit in uitvoering van de taken. Een enkel voorbeeld: een politiesurveillance is niet optimaal wanneer ’s nachts de straatverlichting niet brandt en ook nog een bosschages de zichtlijnen blokkeren.

Een enkel voorbeeld voor zorgpersoneel: als deze niet goed voor hun werkzaamheden zijn toegerust (opleiding en equipment) kan de eigen veiligheid zeer in het geding komen.

De concept veiligheidsplannen gaan in hoofdlijnen in op de nodige maatregelen en voorzieningen die nodig zijn om het door iedereen gewenste veiligheidsniveau te kunnen realiseren.

2 Uitgangspunten voor de veiligheidsplannen

De focus van veiligheidsprofessionals is altijd gericht op twee aspecten, namelijk het (1) bevorderen van veiligheid en (2) het tegengaan van onveiligheid. Bij het schrijven van de concepten voor de veiligheidsplannen is deze focus voortdurend leidend geweest. Steeds is daarbij de vraag gesteld *over wiens veiligheid of onveiligheid we het hebben*?

Het is ondenkbaar dat we alle risico’s die in een wijk of buurt spelen uit kunnen sluiten. Denk bijvoorbeeld op het gebied van fysieke veiligheid aan onveiligheid in het verkeer in de wijk, of op het sociale vlak aan burenruzie en jeugdoverlast. Er zijn talloze voorbeelden te noemen (ook achter de voordeur bijvoorbeeld). We leven in een wereld vol risico’s. Als alle inwoners en ondernemers, bezoekers, ondernemers, andere zorg- en veiligheidspartners en gemeente zich in een wijk of buurt inspannen om daadwerkelijk invulling te geven aan het idee van ‘veiligheidspartners’ neemt het veiligheidsniveau toe en daalt het niveau van onveiligheid. Dat dit invloed heeft op het veiligheidsgevoel van de betrokken inwoners behoeft geen uitleg.

[9] In één van de interviews die in het kader van de veiligheidsplannen voor Domus Plus zijn gehouden citeerde de referent een in een Domus Plus wonende client. Deze laatste illustreerde de sterk gevoelde behoefte aan een thuis: “Ik ben niet *homeless,* ik ben *home blessed”.*

2.1 Omgevingsinvloeden

De bebouwde omgeving[10] (huizen, kantoren, wegen, parken etc.) oefent invloed uit op de fysieke en sociale veiligheid. Dit is het vertrekpunt van een aanpak die CPTED[11] genoemd wordt (spreek uit: septet). Door een goed ontwerp van de omgeving en een juist gebruik hiervan bevordert men de veiligheid en belemmert men de onveiligheid (criminaliteit). Met als bonus dat de leefbaarheid van de wijk of buurt toeneemt.

CPTED is niet een aanpak die alle problemen oplost. Er zullen altijd bepaalde risico's overblijven. De risico's die overblijven zijn in de conceptveiligheidsplannen met fysieke voorzieningen aangepakt. Het hele pakket aan beleid, maatregelen en voorzieningen, mits samen als veiligheidspartners uitgevoerd, waarborgt veilige buurten en een veilige wijk. Het is geenszins uitgesloten, zoals een aantal evaluaties van vergelijkbare situaties laat zien[12], dat het nu bestaande veiligheidsniveau toeneemt en het onveiligheidsniveau afneemt.

2.2 Totstandkoming van de concept veiligheidsplannen

Onderstaand proces is gevolgd om tot de concepten veiligheidsplannen te komen. Het gegeven dat de 'stenen voor de Domus nog gestapeld' moeten worden, is daarbij een kans. Het ontwerp van het gebouw is van grote invloed op het gedrag van de bewoners (c.q. gebruikers – primair de cliënten en daarnaast het zorgpersoneel, vrijwilligers en beveiligers).

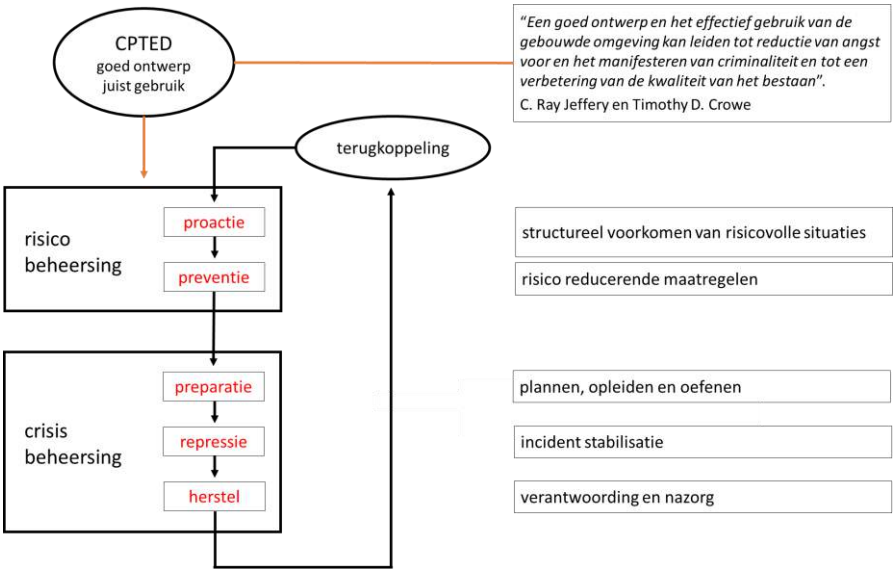

2.3 Eisen en wensen voor het ontwerp van Domus

Het proces startte met de aanpak volgens CPTED met als resultaat, dat eisen en wensen voor het ontwerp met betrekking tot de aspecten (on)veiligheid en risico's in de plannen zijn opgenomen. Deze eisen en wensen zijn gebaseerd op ontwerprichtlijnen, die kort en krachtig kunnen worden

[10] Alles wat door mensenhanden is neergezet of aangelegd (huizen, kantoren, wegen, parken etc.).
[11] CPTED staat voor Crime Prevention Through Environmental Design. Dit is geen nieuwerwets begrip, maar een aanpak die al 70 jaar bestaat en zich inmiddels ruim bewezen heeft.
[12] Zie: 'Advies locaties Domus plus/Skaeve Huse' van dhr. G.G. van Thiel, operationeel expert van Politie-eenheid Noord-Holland, district Kennemerland, team Haarlem d.d. 15 maart 2021

weergegeven en samengevat door ‘zichtbaarheid’, ‘eenduidigheid’, ‘toegankelijkheid’ en ‘aantrekkelijkheid’ (acroniem: ‘ZETA’).

2.4 Eisen en wensen voor een juist gebruik

In haar aanpak gaat CPTED uit van gewenst en ongewenst gedrag. Dat impliceert dat de te realiseren gedragsdoelen moeten worden vastgelegd. Voor de cliënten (maar ook voor andere gebruikers van gemeenschappelijke gemeentelijke voorzieningen) moeten daarom huisregels geformuleerd worden. Overtreden van huisregels moet op adequate manier worden aangepakt. Dit vergt veel van de kwaliteiten van het zorgpersoneel en ook van de kwaliteiten van de beveiligingsbeambten. Een goede scholing en permanente training van dit personeel is een kritische succesvoorwaarde. Deze en andere organisatorische maatregelen zijn opgenomen in de conceptveiligheidsplannen.

2.4.1 Gedragsprofielen en -patronen

De gedragsprofielen geven een betrouwbaar en objectief beeld van zowel het natuurlijke gedrag van een individu, als het gedrag dat hij of zij als reactie op de omgeving vertoont.

Anders gezegd, het gedrag van een persoon hangt voor een groot deel af van hoe deze op een ander overkomt, en hoe deze persoon de feedback die hij of zij krijgt, interpreteert. Dit heeft alles te maken met ‘actie en reactie’, ‘zenden en ontvangen’, ‘begrip en onbegrip’ en ‘meewerken en tegenwerken’. Ofwel het gedrag.

Een bepaald gedrag kan een vast patroon hebben: een gedragspatroon.

Wanneer een cliënt zichzelf niet meer kan beheersen, leidt dit of kan dit tot ongewenst gedrag leiden. In gesprekken zoekt de begeleider naar het gedragspatroon van de cliënt. De cliënt kan dan zélf in welke situaties of omstandigheden hij of zij zich niet meer in de hand lijkt te kunnen houden of zelfs niet meer in de hand heeft.

Door dit vast te leggen in het zorgdossier als ook met zorgcollega’s en beveiligingspersoneel door te bespreken is bepaald gedrag van de cliënt in bepaalde mate voorspelbaar en kan er in voorkomend geval door de begeleiding c.q. beveiligers geacteerd worden. De wijze waarop geïntervenieerd wordt, is proactief te bepalen.

Het doorspreken van clients ‘gedragsprofiel’ met derden door de begeleider geschiedt vanzelfsprekend slecht met toestemming van de cliënt rekening houdend met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

2.5 Risico’s en risicobeheersing

Risico’s worden gevormd door drie aspecten die op elkaar inwerken. Dat zijn ten eerste de belangen van betrokkenen, ten tweede de dreiging die anderen tegen deze belangen vormen en ten derde als laatste de maatregelen die zijn genomen om deze dreiging risico’s te verminderen.

Het is duidelijk dat de risico’s (belangen, dreiging en maatregelen) die de inwoners en ondernemers van Parkwijk en Zuiderpolder beschouwen met betrekking tot de komst van Domus Plus verschillen van de risico’s die de doelgroep ervaart, van die zorgverleners zien, van die handhavingsprofessionals en politie vermoeden en mogelijk al waarnemen.

CPTED biedt grote voordelen maar er blijven zoals aangegeven altijd (rest)risico’s bestaan. In de uitgevoerde risicoanalyse is gebleken, dat deze risico’s zich met name in de periferie van de Domus zullen voordoen. De plaatsing van Domus in de wijk zal deze risico’s zeker beïnvloeden, maar dan

vooral in positieve zin. Een enkel voorbeeld om dit duidelijk te maken: als inwoners bereid zijn incidenten te willen zien en te willen melden (in CPTED termen: natuurlijk toezicht) en politie, handhaving en beveiliging frequent preventief surveilleren, zal ook naar verwachting in het verloop van tijd (op basis van eerdere ervaringen elders) ander overlast o.i.d. verminderen. Deze surveillance moet wel volgehouden kunnen worden. Een suggestie met betrekking tot verhoging van het aantal preventieve surveillances is in de concept veiligheidsplannen opgenomen.

Samenwerken als veiligheidspartners werkt dus versterkend voor het veiligheidsniveau in de wijk.

3 Bijlage 1 | Begrippenlijst

Beschermd wonen	Volgens gemeente Haarlem (Bron: https://www.haarlem.nl/beschut-en-beschermd-wonen/) De cliënt woont in een veilige en beschermde woonomgeving waar hij of zij dag en nacht ondersteuning kan krijgen. Volgens Leger des Heils (zie bijlage 2): In de locaties is 24 uur per dag begeleiding. Mensen hebben hier een veilige en stabiele basis om aan hun toekomst te bouwen. […] De belangrijkste doelstelling is, dat mensen zo goed mogelijk kunnen meedoen in de samenleving.

4 Bijlage 2 | Over Domus (+) en beschermd wonen

Bron: https://www.legerdesheils.nl/ (Geraadpleegd: 27 mei 2021)

4.1 Domus

Beschermd wonen voor mensen met een verslaving en psychiatrische problematiek

Bij Domus wonen dak- en thuisloze mensen die nergens anders terecht kunnen. Zij hebben vaak een verslaving en psychische problemen. Het gebruik van middelen maakt dat deze mensen voor veel zorg zijn uitgesloten. Door mensen onderdak te geven, ontkomen ze aan de stress van het straatleven. Hierdoor neemt uiteindelijk het gebruik van drank en drugs af en worden minder strafbare feiten gepleegd.

4.2 Onze aanpak

Wij geloven in de kracht van de deelnemer en spreken deze kracht aan. Samen pakken we stap voor stap leefgebieden aan, zoals verslaving, geestelijke gezondheid en de relatie met politie en justitie. Er worden afspraken gemaakt over middelengebruik. In overleg met de deelnemer wordt zo nodig schuldhulpverlening, verslavingszorg, GGZ of een andere instantie ingeschakeld. We brengen structuur in de dag en zoeken een passende dagbesteding. Doel is dat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen in de samenleving.

4.3 Domus+

Beschermd wonen voor mensen met een verslaving en verstandelijke beperking

Domus+ is een variant van Domus. Bij Domus+ wonen mensen die naast een verslaving en/of psychische problemen ook een verstandelijke beperking hebben. Door hun verstandelijke beperking kunnen ze zich niet goed redden in onze complexe samenleving. Het gebruik van middelen maakt dat deze mensen voor veel zorg zijn uitgesloten.

4.4 Onze aanpak

Wij geloven in de kracht van de deelnemer en spreken deze kracht aan. Samen pakken we stap voor stap leefgebieden aan, zoals verslaving, geestelijke gezondheid en de relatie met politie en justitie. Er worden afspraken gemaakt over middelengebruik. In overleg met de deelnemer wordt zo nodig schuldhulpverlening, verslavingszorg, GGZ of een andere instantie ingeschakeld. We brengen structuur in de dag en zoeken een passende dagbesteding. Doel is dat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen in de samenleving.

4.5 Bescherm wonen

Voor sommige mensen is de hulp die zij nodig hebben zo complex, dat we hen alleen kunnen helpen als ze bij ons wonen. Het Leger des Heils heeft verschillende vormen van beschermd wonen.

4.6 Over beschermd wonen

In de locaties is 24 uur per dag begeleiding. Mensen hebben hier een veilige en stabiele basis om aan hun toekomst te bouwen. Dat is niet altijd eenvoudig. Vaak hebben deze mensen een combinatie van complexe problemen. Samen met de deelnemer brengen we de problemen in kaart en worden doelen gesteld om aan te werken. De belangrijkste doelstelling is, dat mensen zo goed mogelijk kunnen meedoen in de samenleving.

Bijlage 3 | Veiligheidsplan Domus Plus, locatie Nieuweweg

Verspreiding: op need-to-know basis

Status: concept

1 Inleiding

Het kiezen voor een goede locatie voor een Domus Plus is lastig. De gemeente Haarlem heeft voor potentiële locaties criteria opgesteld. Zij heeft door een extern bureau onderzoek naar deze locaties laten uitvoeren. Dit extern bureau heeft haar advies uitgebracht. De gemeenteraad heeft uiteindelijk voorkeur uitgesproken voor 2 locaties: de Nieuweweg en de Robertus Nurksweg. Eén van deze locatie wordt de uiteindelijke locatie voor Domus Plus. Dit plan gaat in op het aspect veiligheid in de Nieuweweg-locatie.

Deze locatie ligt op ca. 100 meter ten oosten van het Reinaldapark. Het Reinaldapark heeft een recreatieve bestemming. Het park is een populaire wandelroute voor hondenbezitters waar zij hun hond(en) ook veelal los laten lopen.

Kijkend naar de ligging van deze locatie verwacht de politie, dat bewoners (of bezoekers) van de voorziening zich frequent door (of in de directe omgeving van) het park verplaatsen om gebruik te maken van voorzieningen in de stad zoals OV, winkels of (zorg)instellingen.

Domus Plus aan de Nieuweweg moet nog gebouwd worden. Dat betekent dat er mogelijkheden zijn om vanuit veiligheidsperspectief invloed uit te oefenen op het ontwerp, de bouwplannen en realisatie. Ook is het mogelijk om nu al aanwijzingen mee te geven voor het gebruik van de accommodatie.

Hoe beter het ontwerp en het gebruik is afgestemd op onderstaande adviezen, hoe minder risico's men introduceert die naderhand moeten worden beheerst, hetzij door organisatorische maatregelen, hetzij door bouwkundige en technische voorzieningen.

1.1 Veiligheidsketen

De veiligheidsketen is een methodiek die door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werd opgenomen in haar visie op Integrale Veiligheid. Sindsdien volgen de meeste veiligheidsprofessionals de veiligheidsketen als leidraad bij het schrijven van hun veiligheidsplannen.

De veiligheidsketen bestaat uit 5 stappen:

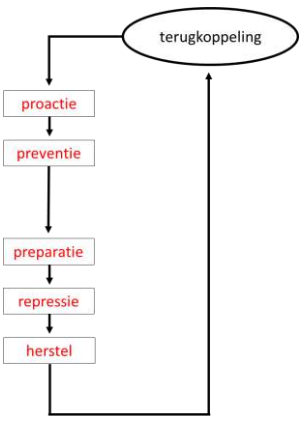

- proactie: participatie van alle veiligheidspartners; proces om de benodigde maatregelen en voorzieningen in kaart te brengen.
- preventie: het realiseren van te treffen organisatorische maatregelen en bouwkundige en technische voorzieningen
- preparatie: het trainen c.q. oefenen op incidenten en calamiteiten
- repressie: daadwekelijk operationeel optreden van beveiligingspersoneel en politie
- herstel (nazorg): herstel, evaluatie en aanpakken verbeterpunten (terug naar proactie).

Dit plan is op basis van de veiligheidsketen vormgegeven. Echter omdat het ontwerp en daaropvolgende bouw nog moeten plaatsvinden, is dit plan beperkt tot de risicoanalyse en enig advies over preventieve maatregelen en voorzieningen.

1.2 Effectiviteit en efficiëntie van maatregelen en voorzieningen

Te treffen organisatorische maatregelen vergen relatief weinig investeringen en exploitatiekosten. Zij leveren veelal veel veiligheidsrendement op (op basis van verzekeringscijfers: 80%).

Bouwkundige en technische maatregelen vergen relatief veel investeringen en exploitatiekosten. Zij leveren in verhouding echter relatief weinig veiligheidsrendement op (op basis van verzekeringscijfers: 16% resp. 4%).

De veiligheid bevorderen en onveiligheid tegengaan door middel van de inzet van organisatorische maatregelen verdient daarom de voorkeur boven bouwkundige (b.v. hekwerken etc.) en technische (b.v. CCTV) voorzieningen. Een eerste stap om veiligheid kosteneffectief te realiseren is het toepassen van CPTED.

2 CPTED – ontwerp en gebruik van Domus Plus

In ontwikkeling van CPTED heeft iteratief plaatsgehad. Men spreekt nu over 1e en 2e generatie CPTED.

De *1e generatie* legt een accent op de bebouwde omgeving. Aspecten zoals

- eigenaarschap [het is een psychologisch gegeven dat mensen territoriaal gedrag vertonen],
- surveillance,
- image en
- milieu

krijgen aandacht.

De *2e generatie* – accent op sociale cohesie in de buurt, wijk etc. en tussen buurten, wijken.

- gebiedsgrootte, aantal inwoners/m2 en verscheidenheid
- ontmoetingsplaatsen en jeugdclubs
- betrokkenheid van bewoners
- verantwoordelijkheid van bewoners

Heel snel is te zien, dat CPTED zowel de fysieke veiligheid als ook de sociale veiligheid als focus heeft. Uitgaande van deze aspecten zijn de volgende adviezen voor ontwerp en gebruik van Domus Plus relevant.

2.1 1e generatie CPTED

In de eerste fase van de aanpak kijken we naar een aantal uitgangspunten die vooral met de fysieke omgeving te maken hebben. Deze uitgangspunten zijn: natuurlijk toezicht, natuurlijke toegangscontrole en eigenaarschap.

Concreet komt natuurlijk toezicht hierop neer, dat het mogelijk moet zijn om goede zichtlijnen in de omgeving te hebben. Dat geldt niet alleen in het Reinaldapark, maar ook in de buurten en wijken en ook bij en in de te bouwen accommodatie.

2.1.1 Zichtlijnen (op wijkniveau)

Natuurlijk toezicht vereist goede zichtlijnen. In het park verbeteren zij de waarneming van iedereen op de omgeving en op elkaar. Dit werkt positief uit voor gewenste bezoekers (bij voorbeeld sporters die in het park joggen en ook wandelaar en bezoekers van het pannenkoekenpaleis). De meeste mensen laten in dergelijke situaties een zeker gedrag zien.

Voor ongewenste bezoekers werken goede zichtlijnen negatief. Drugdealers bij voorbeeld willen graag in het geniep hun nering drijven. Het is evident dat surveillerende politie en/of beveiligingspersoneel betere waarnemingsmogelijkheden hebben als zichtlijnen zijn gewaarborgd. Na zonsondergang dient adequate ondersteunende verlichting te branden (operationeel én technisch kan dit duurzaam worden gerealiseerd). Delen van het park afsluiten voor gemotoriseerd verkeer is rigoureus, maar kan deel uitmaken van een eventuele veiligheidsaanpak. Dealen vanuit auto's op achteraf plekken kan daarmee een halt worden toegeroepen.

Vanuit de omgeving moet zicht op Domus Plus mogelijk zijn. *Nature fencing* (heggen en dergelijke) tussen Domus en Schipholweg in is op zich een goede maatregel, maar het gebrek aan goede zichtlijnen moet dan gecompenseerd worden door technische middelen, bij voorbeeld door een *Close Circuit Television System* (CCTV). Dit laatste houdt wel in dat een beveiligingsbeambte (zie verder) bijna voortdurend beelden op een monitor moet volgen. De beambte zal namelijk moeten optreden wanneer hij of zij een verdachte activiteit meent waar te nemen.

Advies:

- Controleren zichtlijnen.
- Zo nodig struiken en bomen snoeien.
- Bezien of tijdelijk (b.v. 's-nachts) partieel afsluiten voor gemotoriseerd verkeer van het Reinaldapark een optie is.

2.1.2 Zichtlijnen (op 'Domus-niveau')

Naast zorgpersoneel bestaat er noodzaak aan beveiligingspersoneel. Daarmee is ervaring opgedaan in meerdere (bijna) vergelijkbare situaties en locaties in Haarlem. De eisen te stellen aan dit personeel maakt geen deel uit van dit plan en zal nader moeten worden beschreven in een bewakingsplan (dat deze eisen gezien de bijzondere werkzaamheden verder gaan dan de wettelijke aan beveiligingspersoneel te stellen eisen behoeft geen betoog).

In de hoofdlijnennotitie is ingegaan op het gedragspatroon van een cliënt. Wanneer een client van zijn of haar gewone patroon afwijkt, treedt primair het zorgpersoneel op. In escalerende situaties kan de beveiliger gevraagd worden assistentie te verlenen. De situaties waarin de beveiligingsbeambte dan moet assisteren, moeten al eerder (dus proactief) zijn doorgesproken en zo mogelijk beoefend (preparatie).

Als het gebouw zo vorm is gegeven, dat de beveiliger vanuit zijn beveiligingspositie rechtstreeks (dus zonder technische hulpmiddelen) het reilen en zeilen binnen het gebouw kan waarnemen, is snel optreden mogelijk voordat de situatie helemaal uit de hand loopt.

Het feit dat er altijd zichtcontact is tussen de beveiligingsbeambte enerzijds en de cliënt anderzijds, kan kalmerend voor de laatste werken - de cliënt waant zich veilig. Bovendien geeft of kan dit zichtcontact de beveiliger informatie over de gemoedsgesteldheid van de client geven (door verbale en non-verbale communicatie) en kan deze, bij afwijkingen van het doorgesproken gedragspatroon van de client, het zorgpersoneel snel attenderen op deze situatie.

2.1.3 Toezicht

Natuurlijke toegangscontrole staat en valt bij goed toezicht. Dit laatste heeft een nauwe relatie met de zichtlijnen en ook met het hiernavolgende punt *eigenaarschap*.

Wanneer iemand die kwade bedoelingen heeft en zich waargenomen weet, zal deze zijn voornemen veelal niet uitvoeren. Frequente surveillance in de wijken en in het park door politie en handhavers (waaronder boa's) en zo nodig aangevuld met rondes van beveiligingsbeambten[13] werkt zeer preventief. Deze organisatorische maatregel verhoogt (1) de veiligheid in de wijk en (2) het veiligheidsgevoel van inwoners en ondernemers.

Gebruikmakend van het gegeven, dat beveiligingsbeambten bij (enigszins) vergelijkbare locaties in Haarlem ingezet worden, kan vormgegeven worden aan informatiegestuurd beveiligen. Kort komt dit erop neer, dat beveiligingsprofessionals elkaar briefen en debriefen over wat elders gebeurt of gaat gebeuren. Bijkomend profijt is de mogelijkheid voor Domus Plus-beveiligers om van beveiligers die elders zijn ingezet te kunnen leren.

Advies:

- Tijdens de bouw van Domus Plus en enkele maanden na realisatie (tot voldoende ervaringscijfers ter beschikking staan) surveillancefrequentie opvoeren.
- Surveillances onderling afstemmen door politie, handhaving en zo nodig beveiligingsorganisatie (efficiënt gebruik van de middelen met grotere effectiviteit)[14].
- 24/7 beveiligingsinspanning in Domus Plus uitgevoerd door op hun taak toegeruste beveiligingsbeambten (naast de wettelijke opleiding voor beveiliger additioneel opgeleid om met deze doelgroep te kunnen samenwerken).
- Vaste groep beveiligingsbeambten die door de cliënten gekend zijn en die – omdat zij altijd als 'zorgbeveiliger' in Domus Plus ingezet worden – de gedragspatronen van de cliënten kennen.
- Bevorderen van informatiegestuurd handhaven en informatiegestuurd beveiligen.

2.1.4 Eigenaarschap

Het moet met betrekking tot Domus Plus volstrekt duidelijk wie waarover verantwoordelijkheid is. Daarnaast moet daadwerkelijk invulling gegeven worden aan het aspect 'veiligheidspartner'. Een bij uitstek daarvoor geschikt instrument is een convenant, waarin afspraken vastgelegd worden over talloze onderwerpen. Met als belangrijkste het functioneren van Domus Plus, de leefbaarheid en veiligheid.

Punten die m.b.t. het functioneren geregeld dienen te worden zijn (niet limitatief): bewonerssamenstelling, personele bezetting, bezoekers, huisreglement, sanctiebeleid, gebruik eventuele buitenruimtes.

Punten m.b.t. leefbaarheid en veiligheid (niet limitatief): instellen klankbordgroep veiligheidspartners, bij de start van Domus Plus extra inzet voor dit onderwerp door de wijkmanager ('verbindelaar'?) van de gemeente, meldingsprocedure incidenten, meldingsbereidheid

[13] Deze taken (wettelijk bepaald) moeten door gekwalificeerd beveiligingspersoneel gedaan worden die in dienst zijn bij een erkend beveiligingsbedrijf of bedrijfsbeveiliging. De gemeente Haarlem maakt zich anders schuldig aan een economisch delict o.b.v. de Wet op de Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus (WPBR).
[14] Verschil in bevoegdheden en verantwoordelijkheden behoeft geen bezwaar te zijn. Het gaat erom wat de inwoner en ondernemer (en dus ook de crimineel…) daadwerkelijk waarneemt.

wijkbewoners, monitoring subjectieve veiligheid (bijvoorbeeld op basis van Leefbaarheidsmonitor en aangevuld met tussentijds besproken zaken in de Klankbordgroep), toegangsregeling Domus Plus, opschalingsprocedure bij incidenten en calamiteiten.

De aspecten waarover in het convenant overeenstemming is en dus zijn vastgelegd, kunnen in een beheersplan voor Domus Plus nader worden uitgewerkt.

Advies:

- Zo snel mogelijk een klankbordgroep instellen.
- Opstellen convenant veiligheidspartners.
- Opstellen beheersplan.

2.1.5 Image en milieu

Voor alle veiligheidspartners, maar zeker voor de bewoners is het een belangrijk *issue* hoe Domus Plus in de omgeving eruitziet. De termen schoon, heel en veilig zijn hier op zijn plaats. Een verloederde locatie weggestopt ergens achter tegen een autoweg aan werkt niet mee aan een prettig veiligheidsgevoel. Ter voorkoming dat onmiddellijk of in de toekomst de *broken windows* theorie[15] opgeld doet, dient men bij het ontwerp van Domus zowel aan het 'stapelen van stenen' aandacht te besteden (hoe ziet het gebouw eruit = image. Bij voorkeur organische vormen in het ontwerp toepassen, transparant gebouw realiseren, rustgevende kleuren toepassen, etc.) als ook aan de directe omgeving (milieu).

Advies:

Betrek bij het ontwerp van Domus Plus een Register CPTED expert (RCE) die de architect, bouwkundigen etc. kan informeren over de ontwerprichtlijnen met betrekking tot CPTED ter voorkoming van het introduceren van risico's.

2.2 2e generatie CPTED

Dit raakt de sociale veiligheid van de wijkbewoners en de bewoners van Domus Plus. Het gaat hierbij om de betrokkenheid van wijkbewoners en bewoners van Domus Plus en ook hun verantwoordelijkheid tot elkaar. Uit vergelijkbare situaties, waar men[16] met de doelgroep ervaring heeft opgedaan, blijkt dat door de komst van een Domus Plus en alle veiligheidsactiviteiten die daarmee gepaard gaan, de wijken veiliger zijn geworden en het veiligheidsgevoel van wijkbewoners zeer is toegenomen.

Advies:

- Veiligheidspartners (in de brede betekenis van dit begrip) moeten bevorderen, dat wijkbewoners zich betrokken gaan voelen bij Domus Plus (i.c. dat het uiteindelijk hún Domus Plus wordt = eigenaarschap). Daarvoor zijn uitstekende instrumenten te bedenken, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk[17] in en aan de Domus, en activiteitenbegeleiding.
- Domus Plus-bewoners kunnen 'taken' of 'bijdragen' leveren die zichtbaar zijn voor de wijk

[15] De theorie stelt dat het onderhouden en schoonhouden van een omgeving een preventief effect heeft ten aanzien van kleine misdrijven zoals vandalisme, openbare dronkenschap etc. Het ordelijk houden van de omgeving zorgt er met andere woorden voor dat er orde en tucht heerst. Dr. Kees Keizer (RUG) heeft de theorie in 2008 bewezen (zie: The Spreading of Disorder.)

[16] Dit zijn veelal locaties van het Leger des Heils, maar ook HVO-Querido, PerMens, RIBW, en de Brijder.

[17] In een gesprek met de waarschijnlijke manager van Domus Plus gaf zij aan hier een sterke voorstander te zijn.

- Door Domus-bewoners te betrekken bij het reilen en zeilen in de wijk moeten zij zich betrokken gaan voelen bij de wijk.

3 Beheersing van risico's

De wijken en Domus Plus kunnen beveiligd worden door gebruik te maken van security-riskmanagement. Dit is een harde manier van beveiligen, die mits juist toegepast, een hoog veiligheidsniveau kan realiseren. Daar staat tegenover dat deze manier van beveiligen veel investeringen vergt en exploitatiekosten met zich meebrengt. Maar ook deze aanpak sluit niet alle risico's uit.

De toepassing van CPTED – zorgen voor een goed ontwerp en een juist gebruik – resulteert in het feit, dat er alleen nog mar aandacht behoeft te zijn voor risico's die niet uit te sluiten zijn met CPTED. We benoemen ze als restrisico's.

Voordat organisatorische maatregelen en bouwkundige en technische voorzieningen worden geformuleerd, dienen deze risico's in kaart te worden gebracht. Het is een prettige omstandigheid, dat Domus nog gebouwd moet worden. Beveiligingsmaatregelen en -voorzieningen treffen na realisatie van een gebouw is per definitie altijd duurder dan deze in het ontwerp voor de bouw mee te nemen. Pas in de ontwerpfase – in hoeverre wordt dan rekening gehouden met de CPTED-richtlijnen - wordt de behoefte aan extra benodigde bouwkundige en technische voorzieningen duidelijk.

3.1 Risicoanalyse

Deze risicoanalyse gaat kort in op de risico-impact in de wijk én in en bij de Domus. Voor deze analyse zijn 3 documenten geraadpleegd:

a. 'Quick Scan Veiligheid', opgesteld door dhr. P.J.W. Hoes, directeur Alpha Security d.d. 12 maart 2021
b. 'Advies locaties Domus plus/Skaeve Huse' van dhr. G.G. van Thiel, operationeel expert van Politie-eenheid Noord-Holland, district Kennemerland, team Haarlem d.d. 15 maart 2021
c. E-mail d.d. 28 mei 2021 van mw. T. de Koe [Leger des Heils] m.b.t. inventarisatie van het aantal incidenten jaarlijks plaatsvindt binnen een regulier Domus voorziening.

3.1.1 Risico-impact de wijk

In het Reinaldapark (en nabije omgeving) constateert de politie jaarlijks 10 tot 15 overlast incidenten voor zowel gebruikers van het park als ook voor omwonenden bekend bij de politie. Dit aantal is de laatste jaren stabiel. Uit informatie blijkt ook, dat delen van het Reinaldapark als ook de Nieuweweg in de nachtelijke uren periodiek een aanzuigende werking op derden voor meer malafide praktijken, inclusief middelengebruik.

Sommige buurten rondom de voorziening locatie zijn bij de politie bekend als omgeving waar het sentiment bij bewoners om bepaalde gebeurtenissen (inclusief aanhoudende overlast) snel kan oplopen.

Uit recent evaluatief onderzoek uit andere gemeenten in Nederland blijkt dat overlast en criminaliteit echter afnemen bij Domus Plus locaties. Niet alleen is er sprake van een afname in de oude 'woonomgeving' van de bewoners van die voorzieningen, maar ook blijkt dat de bewoners in de nieuwe omgeving veel minder overlast en criminaliteit veroorzaken.

3.1.2 Risico-impact in en bij Domus Plus

Met de focus op de mogelijke negatieve activiteiten van bewoners van Domus Plus stelt de vertegenwoordiger van het Leger des Heils, dat incidenten in de omgeving c.q. openbare ruimte van Haarlem veelal worden veroorzaakt door personen die ambulante zorg ontvangen. Deze groep ontvangt geen 24/7 zorg.

Op basis van de informatie van het Leger kan men constateren, dat er slechts 1 keer op jaarbasis een noodzaak is om de toezichthouder een calamiteit te melden. Als het gaat om een indicatie van het aantal keer dat verzorgenden een 'time out plek[18]' van ongeveer 1 á 2 weken nodig hadden, dan vindt dat ongeveer 12 keer per jaar plaats. Dit laatste getal is overigens sterk afhankelijk van hoe stabiel en getraind het team is en hoe de ontwikkeling van het team/de locatie op dat moment is.

3.2 *Organisatorische maatregelen – preventief*

Advies:

De volgende aanvullende maatregelen treffen (op basis van het 'Advies locaties Domus plus/Skaeve Huse'):

- gebruik van geluidsversterkende apparatuur te beperken zowel op de woonlocatie als ook in het Reinaldapark;
- gebruik van alcoholhoudende drank in het Reinaldapark te verbieden voor parkbezoekers;
- het gebruik van (soft)drugs in het Reinaldapark te verbieden;
- verbod om in kennelijke staat van dronkenschap in het Reinaldapark te verkeren.

Als deze maatregelen voor bewoners in het huisreglement van Domus Plus worden opgenomen moet dat gekoppeld worden aan sancties bij overtredingen.

3.3 Bouwkundige en technische maatregelen – preventief

Advies:

De volgende aanvullende maatregelen treffen (op basis van het 'Advies locaties Domus plus/Skaeve Huse'):

- het plaatsen van een minstens 1 meter hoge omheining rondom de woonlocatie inclusief een automatisch sluitende in- en uitgang om honden te weren;
- op kritieke c.q. gevoelige plaatsen in en rond het gebouw CCTV-camera's plaatsen.
- om de surveillance van politie, handhaving en zo nodig beveiligingspersoneel te optimaliseren de gebrekkige straat- en parkverlichting op de norm voor 2021 te brengen.

[18] Time-out: een kortdurende acute voorziening voor personen met verward gedrag

Bijlage 4 | Veiligheidsplan Domus Plus, locatie Robertus Nurksweg

Verspreiding: op need-to-know basis

Status: concept

1 Inleiding

Het kiezen voor een goede locatie voor een Domus Plus is lastig. De gemeente Haarlem heeft voor potentiële locaties criteria opgesteld. Zij heeft door een extern bureau onderzoek naar deze locaties laten uitvoeren. Dit extern bureau heeft haar advies uitgebracht. De gemeenteraad heeft uiteindelijk voorkeur uitgesproken voor 2 locaties: de Nieuweweg en de Robertus Nurksweg. Eén van deze locatie wordt de uiteindelijke locatie voor Domus Plus. Dit plan gaat in op het aspect veiligheid in de Robertus Nurksweg locatie.

1.1 Domus Plus

Domus Plus moet nog gebouwd worden. Dat betekent dat er mogelijkheden zijn om vanuit veiligheidsperspectief invloed uit te oefenen op het ontwerp, de bouwplannen en realisatie. Ook is het mogelijk om nu al aanwijzingen mee te geven voor het gebruik van de accommodatie.

Het is echter geenszins duidelijk welke invloed de realisatie van Oostpoort (zie hierna) op Domus Plus heeft. De locatie Domus Plus wordt momenteel van de achterliggende woonwijk, te weten de Zuiderpolder, gescheiden door een open weiland. In de nabije omgeving bevindt zich ook een woonwagenkamp.

1.2 Oostpoort

In de omgeving van de voor Domus Plus gedachte locatie wordt Oostpoort ontwikkeld. Dit is een nieuw stukje stad dat in de komende jaren gerealiseerd zal worden in het gebied rondom station Spaarnwoude, ten westen van de locatie Robertus Nurksweg.

In de huidige situatie is het gebied grotendeels onbebouwd, met uitzondering van het NS-station, de bestaande kantoren, de Ikea en de kantoren aan de Robertus Nurksweg. In de komende jaren moet Oostpoort een aantrekkelijk woon- en werkgebied worden met verschillende voorzieningen. Naast woningbouw wordt hier ruimte geboden aan een gemengd programma met bedrijven, kantoren, enkele winkels, een congreshotel en andere voorzieningen. Totaal wordt er ongeveer 150.000 m^2 bruto vloeroppervlakte (bvo) gebouwd. Daarvan zal ongeveer 25% kantoorruimte of andere werkplekken zijn en 5% tot 10% overige voorzieningen. Er is 65% tot 70% van het bvo bestemd voor woningbouw.

Aan de westkant van de locatie Robertus Nurksweg zijn 2 bouwvlakken geprojecteerd. Deze bouwvlakken liggen op minder dan 100 meter van de locatie. Als Domus Plus aan de Robertus Nurksweg komt, dan is het nog de vraag of daar woningen kunnen komen. De andere nieuwbouw komt op (veel) meer dan 100 meter afstand. Wat meespeelt is dat er een aanpassing van de weg/fly-over nodig is. Waarschijnlijk kan een van de eerder ingetekende bouwvlakken daardoor niet gerealiseerd worden. De fly-over komt dan vlak bij de locatie voor Domus Plus te liggen.

Met de vaststelling van de ontwikkelvisie Oostpoort op 19 december 2019 door de gemeenteraad en de instemming van de provincie Noord-Holland in maart 2020 is de ontwikkeling in volle gang.

Het is niet of nauwelijks in te schatten welke consequenties deze ontwikkeling op een op de Robertus Nurksweg gesitueerde Domus Plus heeft. In het meest ongunstig geval kan een verplaatsing van de

Domus noodzakelijk blijken en dan tot een aanzienlijke kapitaalsvernietiging leiden. Wat dat voor de doelgroep van Domus Plus betekent, is niet in te schatten.

1.3 Aanname

Dit veiligheidsplan beschrijft de veiligheidsmaatregelen en -voorzieningen voor Domus Plus aan de Robertus Nurksweg en met het doel enige duidelijkheid te verschaffen wat op het gebied van veiligheid te doen, negeert zijn de ontwikkelingen m.b.t. Oostpoort.

Hoe beter het ontwerp en het gebruik is afgestemd op onderstaande adviezen, hoe minder risico's men introduceert die naderhand moeten worden beheerst, hetzij door organisatorische maatregelen, hetzij door bouwkundige en technische voorzieningen.

1.4 Veiligheidsketen

De veiligheidsketen is een methodiek die door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werd opgenomen in haar visie op Integrale Veiligheid. Sindsdien volgen de meeste veiligheidsprofessionals de veiligheidsketen als leidraad bij het schrijven van hun veiligheidsplannen.

De veiligheidsketen bestaat uit 5 stappen:

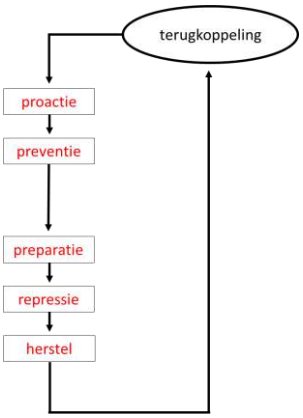

- proactie: participatie van alle veiligheidspartners; proces om de benodigde maatregelen en voorzieningen in kaart te brengen.
- preventie: het realiseren van te treffen organisatorische maatregelen en bouwkundige en technische voorzieningen
- preparatie: het trainen c.q. oefenen op incidenten en calamiteiten
- repressie: daadwekelijk operationeel optreden van beveiligingspersoneel en politie
- herstel (nazorg): herstel, evaluatie en aanpakken verbeterpunten (terug naar proactie).

Dit plan is op basis van de veiligheidsketen vormgegeven. Echter omdat het ontwerp en daaropvolgende bouw nog moeten plaatsvinden, is dit plan beperkt tot de risicoanalyse en enig advies over preventieve maatregelen en voorzieningen.

1.5 Effectiviteit en efficiëntie van maateregelen en voorzieningen

Te treffen organisatorische maatregelen vergen relatief weinig investeringen en exploitatiekosten. Zij leveren veelal veel veiligheidsrendement op (op basis van verzekeringscijfers: 80%).

Bouwkundige en technische maatregelen vergen relatief veel investeringen en exploitatiekosten. Zij leveren in verhouding echter relatief weinig veiligheidsrendement op (op basis van verzekeringscijfers: 16% resp. 4%).

De veiligheid bevorderen en onveiligheid tegengaan door middel van de inzet van organisatorische maatregelen verdient daarom de voorkeur boven bouwkundige (b.v. hekwerken etc.) en technische (b.v. CCTV) voorzieningen. Een eerste stap om veiligheid kosteneffectief te realiseren is het toepassen van CPTED.

2 CPTED – ontwerp en gebruik van Domus Plus

In ontwikkeling van CPTED heeft iteratief plaatsgehad. Men spreekt nu over 1e en 2e generatie CPTED.

De *1e generatie* legt een accent op de bebouwde omgeving. Aspecten zoals

- eigenaarschap [het is een psychologisch gegeven dat mensen territoriaal gedrag vertonen],
- surveillance,
- image en
- milieu

krijgen aandacht.

De *2e generatie* – accent op sociale cohesie in de buurt, wijk etc. en tussen buurten, wijken.

- gebiedsgrootte, aantal inwoners/m2 en verscheidenheid
- ontmoetingsplaatsen en jeugdclubs
- betrokkenheid van bewoners
- verantwoordelijkheid van bewoners

Heel snel is te zien, dat CPTED zowel de fysieke veiligheid als ook de sociale veiligheid als focus heeft. Uitgaande van deze aspecten zijn de volgende adviezen voor ontwerp en gebruik van Domus Plus relevant.

2.1 1e generatie CPTED

In de eerste fase van de aanpak kijken we naar een aantal uitgangspunten die vooral met de fysieke omgeving te maken hebben. Deze uitgangspunten zijn: natuurlijk toezicht, natuurlijke toegangscontrole en eigenaarschap.

Concreet komt natuurlijk toezicht hierop neer, dat het mogelijk moet zijn om goede zichtlijnen in de omgeving te hebben.

2.1.1 Zichtlijnen (op wijkniveau)

Natuurlijk toezicht vereist goede zichtlijnen. De waarneming van iedereen op de omgeving en op elkaar werkt positief uit voor gewenste gebruikers van de openbare ruimte. De meeste mensen laten in dergelijke situaties een *zeker* gedrag zien.

Voor ongewenste bezoekers werken goede zichtlijnen negatief. Drugdealers bij voorbeeld willen graag in het geniep hun nering drijven. Het is evident dat surveillerende politie en/of beveiligingspersoneel betere waarnemingsmogelijkheden hebben als zichtlijnen zijn gewaarborgd.

Vanuit de omgeving moet zicht op Domus Plus mogelijk zijn. *Nature fencing* (heggen en dergelijke) tussen Domus en de woonwijk is op zich een goede maatregel, maar het gebrek aan goede zichtlijnen moet dan gecompenseerd worden door technische middelen, bij voorbeeld door een *Close Circuit Television System* (CCTV). Dit laatste houdt wel in dat een beveiligingsbeambte (zie verder) bijna voortdurend beelden op een monitor moet volgen. De beambte zal namelijk moeten optreden wanneer hij of zij een verdachte activiteit meent waar te nemen.

Advies:

- Controleren zichtlijnen.
- Zo nodig struiken en bomen snoeien.

2.1.2 Zichtlijnen (op 'Domus-niveau')

Naast zorgpersoneel bestaat er noodzaak aan beveiligingspersoneel. Daarmee is ervaring opgedaan in meerdere (bijna) vergelijkbare situaties en locaties in Haarlem. De eisen te stellen aan dit personeel maakt geen deel uit van dit plan en zal nader moeten worden beschreven in een bewakingsplan (dat deze eisen gezien de bijzondere werkzaamheden verder gaan dan de wettelijke aan beveiligingspersoneel te stellen eisen behoeft geen betoog).

In de hoofdlijnennotitie is ingegaan op het gedragspatroon van een cliënt. Wanneer een client van zijn of haar gewone patroon afwijkt, treedt primair het zorgpersoneel op. In escalerende situaties kan de beveiliger gevraagd worden assistentie te verlenen. De situaties waarin de beveiligingsbeambte dan moet assisteren, moeten al eerder (dus proactief) zijn doorgesproken en zo mogelijk beoefend (preparatie).

Als het gebouw zo vorm is gegeven, dat de beveiliger vanuit zijn beveiligingspositie rechtstreeks (dus zonder technische hulpmiddelen) het reilen en zeilen binnen het gebouw kan waarnemen, is snel optreden mogelijk voordat de situatie helemaal uit de hand loopt.

Het feit dat er altijd zichtcontact is tussen de beveiligingsbeambte enerzijds en de cliënt anderzijds, kan kalmerend voor de laatste werken - de cliënt waant zich veilig. Bovendien geeft of kan dit zichtcontact de beveiliger informatie over de gemoedsgesteldheid van de client geven (door verbale en non-verbale communicatie) en kan deze, bij afwijkingen van het doorgesproken gedragspatroon van de client, het zorgpersoneel snel attenderen op deze situatie.

2.1.3 Toezicht

Natuurlijke toegangscontrole staat en valt bij goed toezicht. Dit laatste heeft een nauwe relatie met de zichtlijnen en ook met het hiernavolgende punt *eigenaarschap*.

Wanneer iemand die kwade bedoelingen heeft en zich waargenomen weet, zal deze zijn voornemen veelal niet uitvoeren. Frequente surveillance in de wijken en in het park door politie en handhavers (waaronder boa's) en zo nodig aangevuld met rondes van beveiligingsbeambten werkt zeer preventief. Deze organisatorische maatregel verhoogt (1) de veiligheid in de wijk en (2) het veiligheidsgevoel van inwoners en ondernemers.

Gebruikmakend van het gegeven, dat beveiligingsbeambten bij (enigszins) vergelijkbare locaties in Haarlem ingezet worden, kan vormgegeven worden aan informatiegestuurd beveiligen. Kort komt dit erop neer, dat beveiligingsprofessionals elkaar briefen en debriefen over wat elders gebeurt of gaat gebeuren. Bijkomend profijt is de mogelijkheid voort Domus Plus beveiligers om van beveiligers die elders zijn ingezet te kunnen leren.

Advies:

- Tijdens de bouw van Domus Plus en enkele maanden na realisatie (tot voldoende ervaringscijfers ter beschikking staan) surveillancefrequentie opvoeren.
- Surveillances onderling afstemmen door politie, handhaving en zo nodig beveiligingsorganisatie (efficiënt gebruik van de middelen met grotere effectiviteit)[19].
- 24/7 beveiligingsinspanning in Domus Plus uitgevoerd door op hun taak toegeruste beveiligingsbeambten (naast de wettelijke opleiding voor beveiliger additioneel opgeleid om met deze doelgroep te kunnen samenwerken).
- Vaste groep beveiligingsbeambten die door de cliënten gekend zijn en die – omdat zij altijd als 'zorgbeveiliger' in Domus Plus ingezet worden – de gedragspatronen van de cliënten kennen.
- Bevorderen van informatiegestuurd handhaven en informatiegestuurd beveiligen.

2.1.4 Eigenaarschap

Het moet met betrekking tot Domus Plus volstrekt duidelijk wie waarover verantwoordelijkheid is. Daarnaast moet daadwerkelijk invulling gegeven worden aan het aspect 'veiligheidspartner'. Een bij uitstek daarvoor geschikt instrument is een convenant, waarin afspraken vastgelegd worden over talloze onderwerpen. Met als belangrijkste het functioneren van Domus Plus, de leefbaarheid en veiligheid.

Punten die m.b.t. het functioneren geregeld dienen te worden zijn (niet limitatief): bewonerssamenstelling, personele bezetting, bezoekers, huisreglement, sanctiebeleid, gebruik eventuele buitenruimtes.

Punten m.b.t. leefbaarheid en veiligheid (niet limitatief): instellen klankbordgroep veiligheidspartners, bij de start van Domus Plus extra inzet voor dit onderwerp door de wijkmanager ('verbindelaar'?) van de gemeente, meldingsprocedure incidenten, meldingsbereidheid wijkbewoners, monitoring subjectieve veiligheid (bijvoorbeeld op basis van Leefbaarheidsmonitor en aangevuld met tussentijds besproken zaken in de Klankbordgroep), toegangsregeling Domus Plus, opschalingsprocedure bij incidenten en calamiteiten.

De aspecten waarover in het convenant overeenstemming is en dus zijn vastgelegd, kunnen in een beheersplan voor Domus Plus nader worden uitgewerkt.

Advies:

- Zo snel mogelijk een klankbordgroep instellen.
- Opstellen convenant veiligheidspartners.
- Opstellen beheersplan.

2.1.5 Image en milieu

Voor alle veiligheidspartners, maar zeker voor de bewoners is het een belangrijk *issue* hoe Domus Plus in de omgeving eruitziet. De termen schoon, heel en veilig zijn hier op zijn plaats. Een verloederde locatie weggestopt ergens achter tegen een autoweg aan werkt niet mee aan een prettig veiligheidsgevoel. Ter voorkoming dat onmiddellijk of in de toekomst de *broken windows* theorie[20] opgeld doet, dient men bij het ontwerp van Domus zowel aan het 'stapelen van stenen'

[19] Verschil in bevoegdheden en verantwoordelijkheden behoeft geen bezwaar te zijn. Het gaat erom wat de inwoner en ondernemer (en dus ook de crimineel…) daadwerkelijk waarneemt.
[20] De theorie stelt dat het onderhouden en schoonhouden van een omgeving een preventief effect heeft ten aanzien van kleine misdrijven zoals vandalisme, openbare dronkenschap etc. Het ordelijk houden van de omgeving zorgt er met andere

aandacht te besteden (hoe ziet het gebouw eruit = image. Bij voorkeur organische vormen in het ontwerp toepassen, transparant gebouw realiseren, rustgevende kleuren toepassen, etc.) als ook aan de directe omgeving (milieu).

Advies:

Betrek bij het ontwerp van Domus Plus een Register CPTED expert (RCE) die de architect, bouwkundigen etc. kan informeren over de ontwerprichtlijnen met betrekking tot CPTED ter voorkoming van het introduceren van risico's.

2.2 2e generatie CPTED

Dit raakt de sociale veiligheid van de wijkbewoners en de bewoners van Domus Plus. Het gaat hierbij om de betrokkenheid van wijkbewoners en bewoners van Domus Plus en ook hun verantwoordelijkheid tot elkaar. Uit vergelijkbare situaties blijkt, dat door de komst van een Domus Plus en alle veiligheidsactiviteiten die daarmee gepaard gaan, de wijken veiliger zijn geworden en het veiligheidsgevoel van wijkbewoners zeer is toegenomen.

Advies:

- Veiligheidspartners (in de brede betekenis van dit begrip) moeten bevorderen, dat wijkbewoners zich betrokken gaan voelen bij Domus Plus (i.c. dat het uiteindelijk hún Domus Plus wordt = eigenaarschap). Daarvoor zijn uitstekende instrumenten te bedenken, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk[21] in en aan de Domus, en activiteitenbegeleiding.
- Domus Plus-bewoners kunnen 'taken' of 'bijdragen' leveren die zichtbaar zijn voor de wijk
- Door Domus-bewoners te betrekken bij het reilen en zeilen in de wijk moeten zij zich betrokken gaan voelen bij de wijk.

3 Beheersing van risico's

De wijken en Domus Plus kunnen beveiligd worden door gebruik te maken van security-riskmanagement. Dit is een harde manier van beveiligen, die mits juist toegepast, een hoog veiligheidsniveau kan realiseren. Daar staat tegenover dat deze manier van beveiligen veel investeringen vergt en exploitatiekosten met zich meebrengt. Maar ook deze aanpak sluit niet alle risico's uit.

De toepassing van CPTED – zorgen voor een goed ontwerp en een juist gebruik – resulteert in het feit, dat er alleen nog mar aandacht behoeft te zijn voor risico's die niet uit te sluiten zijn met CPTED. We benoemen ze als restrisico's.

Voordat organisatorische maatregelen en bouwkundige en technische voorzieningen worden geformuleerd, dienen deze risico's in kaart te worden gebracht. Het is een prettige omstandigheid, dat Domus nog gebouwd moet worden. Beveiligingsmaatregelen en -voorzieningen treffen na realisatie van een gebouw is per definitie altijd duurder dan deze in het ontwerp voor de bouw mee te nemen. Pas in de ontwerpfase – in hoeverre wordt dan rekening gehouden met de CPTED-richtlijnen - wordt de behoefte aan extra benodigde bouwkundige en technische voorzieningen duidelijk.

---

woorden voor dat er orde en tucht heerst. Dr. Kees Keizer (RUG) heeft de theorie in 2008 bewezen (zie: The Spreading of Disorder.)

[21] In een gesprek met de waarschijnlijke manager van Domus Plus gaf zij aan hier een sterke voorstander te zijn.

3.1 Risicoanalyse

Deze risicoanalyse gaat kort in op de risico-impact in de wijk én in en bij de Domus. Voor deze analyse zijn 3 documenten geraadpleegd:

d. 'Quick Scan Veiligheid', opgesteld door dhr. P.J.W. Hoes, directeur Alpha Security d.d. 12 maart 2021.
e. 'Advies locaties Domus plus/Skaeve Huse' van dhr. G.G. van Thiel, operationeel expert van Politie-eenheid Noord-Holland, district Kennemerland, team Haarlem d.d. 15 maart 2021.
f. E-mail d.d. 28 mei 2021 van mw. T. de Koe [Leger des Heils] m.b.t. inventarisatie van het aantal incidenten jaarlijks plaatsvindt binnen een regulier Domus voorziening.

3.1.1 Risico-impact de wijk

Het jaarlijks aantal bij politie bekende overlast incidenten voor omwonenden, ondernemingen en voorzieningen in de nabije omgeving van deze locatie is nihil.
Dit is de laatste jaren stabiel.
De nabijheid van een populaire jeugdhangplaats onder het Stastokviaduct vormt een ernstig risico.

Uit recent evaluatief onderzoek uit andere gemeenten in Nederland blijkt dat overlast en criminaliteit echter afnemen bij Domus Plus locaties. Niet alleen is er sprake van een afname in de oude 'woonomgeving' van de bewoners van die voorzieningen, maar ook blijkt dat de bewoners in de nieuwe omgeving veel minder overlast en criminalist veroorzaken.

3.1.2 Risico-impact in en bij Domus Plus

Met de focus op de mogelijke negatieve activiteiten van bewoners van Domus Plus stelt de vertegenwoordiger van het Leger des Heils, dat incidenten in de omgeving c.q. openbare ruimte van Haarlem veelal worden veroorzaakt door personen die ambulante zorg ontvangen. Deze groep ontvangt geen 24/7 zorg.

Op basis van de informatie van het Leger kan men constateren, dat er slechts 1 keer op jaarbasis een noodzaak is om de toezichthouder een calamiteit te melden. Als het gaat om een indicatie van het aantal keer dat verzorgenden een 'time out plek[22]' van ongeveer 1 á 2 weken nodig hadden, dan vindt dat ongeveer 12 keer per jaar plaats. Dit laatste getal is overigens sterk afhankelijk van hoe stabiel en getraind het team is en hoe de ontwikkeling van het team/de locatie op dat moment is.

3.2 *Organisatorische maatregelen – preventief*

Advies:

De volgende aanvullende maatregelen treffen (op basis van het 'Advies locaties Domus plus/Skaeve Huse'):

- gebruik van geluidsversterkende apparatuur te beperken zowel op de woonlocatie als ook in de openbare ruimte;

Als deze maatregel voor bewoners in het huisreglement van Domus Plus worden opgenomen, moet dat gekoppeld worden aan sancties bij overtredingen.

[22] Time-out: een kortdurende acute voorziening voor personen met verward gedrag

3.3 Bouwkundige en technische maatregelen – preventief

- op kritieke c.q. gevoelige plaatsen in en rond het gebouw CCTV-camera's plaatsen.

BIJLAGE V

Looproutes door gemeente Haarlem

Bijlage 3: looproutes

Voor beide locaties zijn de openbaar vervoersmogelijkheden in de directe omgeving bekeken. Er is gekeken naar de afstand tot de dichtstbijzijnde supermarkt ten behoeve van de eerste levensbehoefte en de afstand tot maatschappelijke en zorgvoorzieningen zoals bijvoorbeeld huisarts en Brijderstichting.

De looproutes naar dichtstbijzijnde supermarkt en bushalte zijn op een kaartje inzichtelijk gemaakt. Fysieke veiligheidsmaatregelen langs deze looproutes zijn niet anders dan elders in de stad. Wel worden met bewoners van Domus(Plus) afspraken gemaakt over gedrag.

Robertus Nurksweg

Openbaar vervoer	Optimale ov-voorzieningen bij station Spaarnwoude
Primaire levensbehoeften	Prinses Beatrixplein 1,3 km en Dr. Schaepmanstraat 1,5 km
Maatschappelijke voorzieningen	Op redelijke afstand in de stad

Looproutes Robertus Nurksweg naar winkels op het Prinses Beatrixplein

Looproutes Robertus Nurksweg naar bushalte bij station Spaarnwoude

Nieuweweg 2

Openbaar vervoer	Er zijn diverse bushaltes en buslijnen op de Bernhardlaan
Primaire levensbehoeften	Beatrixplein 1,2 km
Maatschappelijke voorzieningen	Op korte afstand in de stad

Looproutes Nieuweweg naar bushaltes op de Prins Bernhardlaan

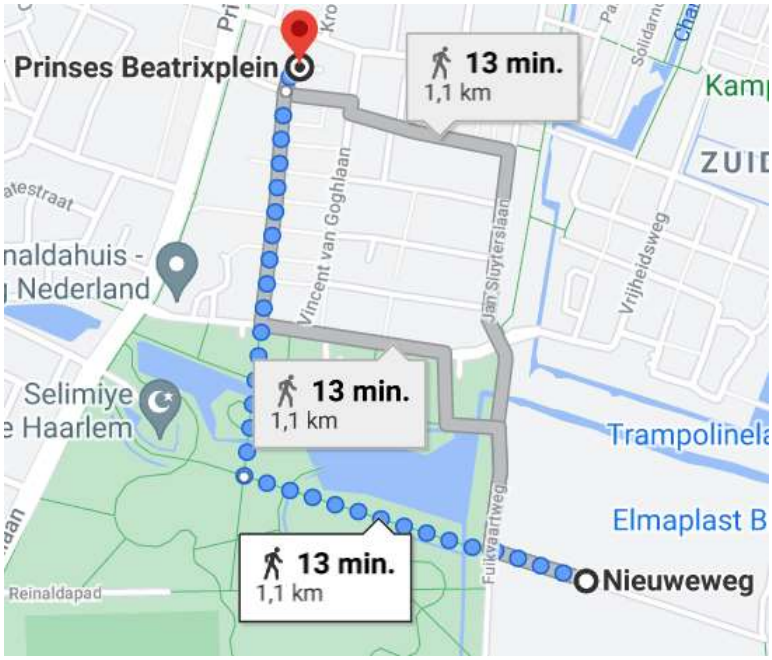

Looproutes Nieuweweg naar winkels op het Prinses Beatrixplein

BIJLAGE VI

RIB stand van zaken aanpak overlast Reinaldapark,

d.d. 31 augustus 2021

Gemeente Haarlem

Raadsinformatiebrief

Onderwerp Stand van zaken aanpak overlast Reinaldapark		
Nummer	2021/458539	Datum college: 31 augustus 2021
Portefeuillehouder	Wienen, J.	
Programma/beleidsveld	6.3 Openbare orde en veiligheid	
Afdeling	VH	
Auteur	D. van Duivenboden	
Telefoonnummer	023-5114911	
Email	mvendel@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de commissie Bestuur.	
Bijlagen	Stand van zaken aanpak Reinaldapark	

Inleiding

Bij de behandeling van de locatiekeuze Domus Plus heeft de raad de motie *Veiligheid kent geen tijd* aangenomen (2021/378406). In deze motie heeft de raad het college verzocht om: *direct na het nemen van het besluit met betrekking tot de locatie voor een Domus(Plus) op de Nieuweweg in Haarlem, aan de slag te gaan met de huidige veiligheidsissues, na het zomerreces een plan van aanpak voor te leggen aan de commissie Bestuur en bij het opstellen van dit plan van aanpak omwonenden en ondernemers uitgebreid te betrekken.*

Op 16 juli 2021 heeft een schouw in het Reinaldapark plaatsgevonden waarbij vertegenwoordigers van drie wijkraden, enkele omwonenden, de ondernemer van het Pannenkoekenparadijs, een vertegenwoordiger van de Selimiye Moskee, de politie, enkele raadsleden en de gemeente aanwezig waren. Hierbij werden de plekken waar overlast wordt ervaren bezocht en is gesproken over mogelijk oplossingsrichtingen. Op 29 juli 2021 zijn deze oplossingen besproken in een vervolgbijeenkomst.

Aard en omvang overlast

<u>Schouw en vervolgbijeenkomst</u>

Tijdens de schouw en de vervolgbijeenkomst hebben de aanwezige omwonenden, wijkraden en andere belanghebbenden aangekaart dat er regelmatig sprake is van overlast op het Reinaldapad en in mindere mate op de Nieuweweg en de Fuikvaartweg. De ervaren overlast bestaat uit het samenkomen door jongvolwassenen op deze locaties waarbij het vermoeden is dat er gedeald wordt. Er wordt afval achtergelaten en de jongvolwassenen kunnen zich intimiderend uitlaten naar voorbijgangers. Daarnaast is er sprake van ongeoorloofd autoverkeer in het Reinaldapark en is restaurant het Pannenkoekenparadijs niet goed bereikbaar voor mensen die slecht ter been zijn. De mensen die bij de schouw en de

vervolgbijeenkomst aanwezig waren hebben aangegeven dat zij de sterke vrees hebben dat de huidige overlast zal worden versterkt met de komst van Domus+ in de toekomst.

Registraties handhaving en politie

Overlast of een vermoeden van criminaliteit kan gemeld worden bij de politie en handhavers van de gemeente. Hoewel het totaal aantal registraties over het Reinaldapark bij de politie het afgelopen jaar globaal gelijk is gebleven is het aandeel dat betrekking heeft op overlast gestegen van vijf meldingen in 2018 naar negen meldingen in 2020. De meeste overlast wordt geregistreerd op het Reinaldapad. Tegelijkertijd is er sprake van een daling van de overlast die de gemeente registreert op deze locatie. Bij de gemeente is een forse stijging te zien in het aantal registraties die gaan over achtergelaten afval en over parkeeroverlast.

De overlast die geregistreerd is door de politie en de gemeente onderschrijft vooralsnog niet het beeld dat er sprake is van ernstige overlast en criminaliteit in het Reinaldapark. Politie en handhaving bevestigen desgevraagd het beeld dat regelmatig jongvolwassenen in auto's en op scooters samen komen op het Reinaldapad en in mindere mate op de Nieuweweg en de Fuikvaartweg. Er zijn geen concrete aanwijzingen dat er sprake is van het dealen van (hard)drugs op deze locaties. Wel is het beeld dat de aanwezig jongeren veelvuldig gebruik maken van lachgas.

Eén en ander doet niet af aan het feit dat er sprake is van overlast en onveiligheid in het Reinaldapark. Tijdens de schouw en de vervolgbijeenkomst hebben de aanwezigen oplossingsrichtingen aangekaart om de huidige situatie te verbeteren.

Voorgestelde oplossingsrichtingen

De bewoners, ondernemer en wijkraden die bij de schouw en de vervolgbijeenkomst aanwezig waren hebben een aantal oplossingsrichtingen genoemd om de huidige overlast in het Reinaldapark aan te pakken. Het gaat hierbij om de volgende oplossingsrichtingen:

- Meer toezicht en handhaving door de gemeente en de politie
- Aanpassen inrichting Reinaldapad
- Meer en sterkere verlichting
- Plaatsen slagboom Reinaldapad
- Inzet cameratoezicht

Vervolgproces

Draagvlak omwonenden en gebruikers

Om een beeld te krijgen van de mate waarin omwonenden en gebruikers van het Reinaldapark zich kunnen vinden in het beeld van de overlast en de aangedragen oplossingsrichtingen wordt na de zomer aan alle omwonenden en gebruikers van het park de mogelijkheid geboden hun visie te geven. Hierbij zal ook de visie van de betrokken jongeren en jongerenorganisaties worden meegenomen.

Onderzoek uitvoerbaarheid, effectiviteit en ongewenste neveneffecten

De genoemde oplossingsrichtingen hebben mogelijk ongewenste neveneffecten of kunnen om verschillende redenen minder effectief zijn om de huidige overlast in het Reinaldapark aan te pakken. En wellicht zijn er nog andere oplossingsrichtingen denkbaar om de huidige overlast effectief aan te pakken. Daarom wordt op korte termijn met betrokken professionals van verschillende vakgebieden gekeken naar de effectiviteit, de haalbaarheid en de ongewenste neveneffecten van de aangedragen oplossingsrichtingen en worden mogelijke alternatieve oplossingsrichtingen onderzocht.

Aanpak overlast Reinaldapark

Na deze stappen zal het college besluiten welke maatregelen genomen worden om de overlast in het Reinaldapark aan te pakken. In dit plan zal ook inzicht worden gegeven in de wijze waarop de aanpak wordt gemonitord en de wijze waarop er zal worden samengewerkt met verschillende partijen om de veiligheid ook in aanloop naar de komst van Domus+ te waarborgen.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris de burgemeester

Gemeente
Haarlem

Stand van zaken aanpak overlast Reinaldapark

26 augustus 2021
D. van Duivenboden
V&H

1. Inleiding

Al enige tijd is de gemeente in gesprek met bewoners en ondernemers over de veiligheid in het Reinaldapark. Zo wordt er overlast ervaren van auto's die ongeoorloofd het park in rijden en werd in het verleden gemeld over autoracen. Daarnaast wordt er overlast ervaren doordat jongvolwassenen s 'avonds in auto's op de parkeerplaatsen langs het Reinaldapad parkeren, waarbij het vermoeden is dat er door of aan deze jongeren lachgas wordt verkocht en gebruikt. Ook aan de Nieuweweg en de Fuikvaartweg is soms sprake van het samen komen van jongvolwassenen op scooters en in auto's. Tenslotte wordt er veelvuldig gemeld over achtergelaten afval.

Extra maatregelen
Er zijn op deze signalen in de afgelopen jaren diverse maatregelen genomen. Zo is er extra inzet geweest van politie, handhaving en straathoekwerk. Daarnaast zijn er fysieke maatregelen genomen. Zo is de Fuikvaartweg middels boomstammen afgesloten zodat daar geen ontmoetingen tussen mensen in auto's kunnen plaatsvinden. Ook is er een opklappaal geïnstalleerd aan het einde van de parkeerplaatsen aan het Reinaldapad zodat er geen auto's het park in kunnen rijden. Er zijn drempels geplaatst op het Reinaldapad om het autoracen te doen stoppen. Tenslotte wordt het afval frequenter opgehaald door Spaarnelanden.

Komst Domus+
Hoewel de genomen maatregelen de ervaren overlast hebben verminderd is er nog steeds sprake van overlast en onveiligheidsgevoelens bij mensen die van het park gebruik maken. Het belang van een veilig park wordt extra benadrukt nu de raad heeft besloten dat er een maatschappelijke opvanglocatie Domus+ in de nabijheid van het park gevestigd zal worden. Op 1 juli 2021 heeft de raad middels een motie bepaald dat de huidige veiligheidsvraagstukken in de directe omgeving van de beoogde locatie voor Domus+ op korte termijn moeten worden aangepakt.

Stand van zaken
Op 16 juli 2021 heeft een schouw in het Reinaldapark plaatsgevonden waarbij vertegenwoordigers van drie wijkraden, enkele omwonenden, de ondernemer van het Pannenkoekenparadijs, een vertegenwoordiger van de Selimiye Moskee, de politie, enkele raadsleden en de gemeente aanwezig waren. Hierbij werden de plekken waar overlast wordt ervaren bezocht en is gesproken over mogelijk oplossingsrichtingen. Op 29 juli 2021 zijn deze oplossingen besproken in een vervolgbijeenkomst. Dit stuk informeert u over de uitkomsten van deze bijeenkomsten, de aangedragen oplossingsrichtingen en het vervolgproces.

2. Aard en omvang overlast

2.1 Veiligheidsschouw en bijeenkomst

Context en aanwezigen
Tijdens de schouw op 16 juli 2021 hebben vertegenwoordigers van twee wijkraden (Parkwijk-Zuiderpolder en Amsterdamse Buurten), enkele omwonenden, de ondernemer van het Pannenkoekenparadijs en een vertegenwoordiger van de Selimiye Moskee hun zorgen en ervaringen gedeeld met de gemeente en de politie. Na de plenaire start werd aan de gemeente een brief overhandigd waarin deze zorgen vermeld werden. Ook werd aan de gemeente een vuilniszak met afval overhandigd.

De bijeenkomst op 29 juli 2021 vond plaats in restaurant het Pannenkoekenparadijs en werd voorgezeten door burgemeester Wienen. Aanwezig waren de vertegenwoordigers van drie wijkraden (Amsterdamse Buurten, Parkwijk-Zuiderpolder en Slachthuisbuurt), enkele omwonenden, de eigenaar en de manager van het Pannenkoekenparadijs, een vertegenwoordiger van de Cliëntenraad van het Reinaldahuis en een journalist van het Haarlems Dagblad. Vertegenwoordigers van de Selimye Moskee en voetbalclub Haarlem Yildiz Spor waren uitgenodigd maar konden niet aanwezig zijn.

Tijdens de schouw en de bijeenkomst kwam naar voren dat er sprake is van drie concrete locaties waar overlast en onveiligheid ervaren wordt: het Reinaldapad, de Fuikvaartweg en de Nieuweweg.

Reinaldapad
Aan weerszijden van het Reinaldapad zijn parkeerplaatsen waar geparkeerd wordt voor een bezoek aan het park, aan restaurant het Pannenkoekenparadijs, aan de naastgelegen tijdelijke testlocatie en aan de naastgelegen voetbalvereniging Haarlem Yildiz Spor (HYS).

Tijdens de schouw en de vervolgbijeenkomst is door de aanwezigen aangegeven dat er dagelijks vanaf ongeveer 22.00 uur, en soms ook later in de avond, jongvolwassenen in auto’s en met scooters verzamelen op deze parkeerplaatsen. Er wordt in auto’s gezeten, rond auto’s gehangen en er rijden jongeren op scooters van en naar het Reinaldapad. Het af en aan rijden van jongeren op scooters geeft het beeld dat er gedeald wordt door of aan de jongeren. De jongeren laten afval achter waaronder lachgaspatronen en drinkverpakkingen van alcoholhoudende dranken. Ook zijn er ervaringen dat de jongvolwassenen zich intimiderend kunnen uitlaten naar voorbijgangers. Naast de bestaande overlast is er de sterke vrees dat in de toekomst de bewoners van Domus+ en deze jongvolwassenen een negatief verstekend effect zullen hebben op elkaar.

Naast de overlast van jongvolwasenen in de avonduren rijden er regelmatig auto's vanaf het Reinaldapad via het fietspad het park in. Daarnaast parkeren regelmatig auto’s in de parkeerlus aan het einde van het Reinaldapad. Dit is beide verboden in de huidige situatie. Tijdens de bijeenkomst is aangegeven dat het Pannenkoekenparadijs slecht bereikbaar is voor mensen die slecht ter been zijn.

BarBrothers
Calisthenics park
Zwanebloembocht
Zwanebloembocht
Zwanebloembocht
Wandele
schaatsen
pannenkoe
eten
Reinaldapad
Reinaldapad
Reinaldapad
Haarlem Yildiz Spor
Pannenkoeken
Paradijs Haarlem
Zwanebloembocht

Fuikvaartweg

De Fuikvaartweg is niet op alle stukken goed verlicht. Daarnaast is het groen langs de weg op sommige stukken erg hoog. Dit geeft een onveilig gevoel aan mensen die hier na zonsondergang wandelen of fietsen. Dit onveiligheidsgevoel wordt versterkt door het idee dat er, als Domus+ wordt gevestigd aan de Nieuweweg, mensen met verslavingsproblematiek wonen in de nabije omgeving.

Op de hoek van de Fuikvaartweg en de Nieuweweg komen op sommige dagen vanaf ongeveer 22.00 uur jongvolwassenen in auto's of met scooters samen. Ook hier is het vermoeden van de omwonenden dat er gedeald wordt door of aan deze jongeren. De sterke vrees is dat deze jongeren en de bewoners van Domus+ in de toekomst een versterkend effect op elkaar zullen hebben.

Nieuweweg
Aan het einde van de Nieuweweg gaat de weg over in fietspad het Verlengde Liewegje. Dit fietspad loopt langs het water onder de N205 door. Bewoners ervaren dat het hier ’s avonds erg donker is doordat er geen verlichting is, vooral bij het viaduct. Dit onveiligheidsgevoel wordt versterkt met het idee dat, als Domus+ wordt gevestigd aan de Nieuweweg, mensen met verslavingsproblematiek wonen in de nabije omgeving.

Ook op deze locatie staan soms jongeren in auto’s of met scooters. Ook hier is het vermoeden van de omwonenden dat er gedeald wordt door of aan deze jongeren. De sterke vrees is dat deze jongeren en de bewoners van Domus+ een versterkend effect op elkaar zullen hebben.

2.2 Registraties politie en gemeente

Gemiddeld worden door de politie jaarlijks ongeveer twintig incidenten geregistreerd in en rond het Reinaldapark waaronder het Reinaldapad, de Nieuweweg en de Fuikvaartweg. Het aantal geregistreerde overlastsituaties is het afgelopen jaar gestegen van vijf registraties in 2018 naar negen registraties in 2020. De meeste overlast wordt geregistreerd op het Reinaldapad.

Totaaltabel registraties politie	2018	2019	2020	2021*
Overlast jeugd	3	5	6	2
Geluidsoverlast	1		1	3
Overlast met betrokkenheid van alcohol of drugs		1	1	2
Overlast verward persoon	1	1	1	1
Geluidsoverlast vanuit horeca				1
Overlast van daklozen			1	
Totaal overlast	***5***	***7***	***9***	***9***
Burenruzie		1		
Ruzie	4	1	4	3
Totaal ruzie	***4***	***5***	***4***	***3***
Diefstal uit auto	1	1		
Inbraak	1	2	2	
Heling		2		
Diefstal	2			
Diefstal brom/snorfiets		1		
Zakkenrollen		1		
Totaal vermogensdelicten	***4***	***7***	***2***	***0***
Vernieling auto			1	
Vernieling	1			
Vandalisme		1		
Totaal vernieling	***2***	***1***	***1***	***0***
Brandstichting		2	1	
Mishandeling	1	1	1	
Bedreiging			2	
Vuurwerk		2		
Parkeerproblemen	1		1	
Eindtotaal	16	22	22	12

* tot aan 18 juli 2021

Uit de cijfers van de gemeente blijkt dat de geregistreerde overlast van achtergestane afval de afgelopen jaren fors is toegenomen. Vandalisme en overlast van jeugd wordt door de gemeente onder één noemer geregistreerd; deze registraties zijn de afgelopen jaren afgenomen.

Totaaltabel registraties gemeente	2018	2019	2020	2021*
Afval	6	16	29	23
Vandalisme of hangjongeren	4	5	2	3
Hondenoverlast	6	2	3	2
Parkeeroverlast auto's en motoren	1	1	9	1
Geluidsoverlast		3	2	4
Parkeeroverlast fietsen	4	4	1	
Verslaafden en zwervers		1	1	
Rijdend verkeer			1	
Eindtotaal	21	32	48	33

* tot aan 1 juli 2021

2.3 Conclusie aard en omvang overlast Reinaldapark

Tijdens de schouw en de vervolgbijeenkomst hebben de aanwezige omwonenden, wijkraden en andere belanghebbenden aangekaart dat er regelmatig sprake is van overlast op het Reinaldapad en in mindere mate op de Nieuweweg en de Fuikvaartweg. De ervaren overlast bestaat uit het samenkomen door jongvolwassenen op deze locaties waarbij het vermoeden is dat er gedeald wordt. Er wordt afval achtergelaten en de jongvolwassenen kunnen zich intimiderend uitlaten naar voorbijgangers. Daarnaast is er sprake van ongeoorloofd autoverkeer in het Reinaldapark en is restaurant het Pannenkoekenparadijs niet goed bereikbaar voor mensen die slecht ter been zijn. De mensen die bij de schouw en de vervolgbijeenkomst aanwezig waren hebben aangegeven dat zij de sterke vrees hebben dat de huidige overlast zal worden versterkt met de komst van Domus+ in de toekomst.

Overlast of een vermoeden van criminaliteit kan gemeld worden bij de politie en handhavers van de gemeente. Hoewel het totaal aantal registraties over het Reinaldapark bij de politie het afgelopen jaar globaal gelijk is gebleven is het aandeel dat betrekking heeft op overlast gestegen van vijf meldingen in 2018 naar negen meldingen in 2020. De meeste overlast wordt geregistreerd op het Reinaldapad. Tegelijkertijd is er sprake van een daling van de overlast die de gemeente registreert op deze locatie. Bij de gemeente is een forse stijging te zien in het aantal registraties die gaan over achtergelaten afval en over parkeeroverlast.

De overlast die geregistreerd is door de politie en de gemeente onderschrijft vooralsnog niet het beeld dat er sprake is van ernstige overlast en criminaliteit in het Reinaldapark. Politie en handhaving bevestigen desgevraagd het beeld dat regelmatig jongvolwassenen in auto's en op scooters samen komen op het Reinaldapad en in mindere mate op de Nieuweweg en de Fuikvaartweg. Er zijn geen concrete aanwijzingen dat er sprake is van het dealen van (hard)drugs op deze locaties. Wel is het beeld dat de aanwezig jongeren veelvuldig gebruik maken van lachgas.

Eén en ander doet niet af aan het feit dat er sprake is van overlast en onveiligheid in het Reinaldapark. Tijdens de schouw en de vervolgbijeenkomst hebben de aanwezigen oplossingsrichtingen aangekaart om de huidige situatie te verbeteren.

3. Oplossingsrichtingen

De bewoners, ondernemer en wijkraden die bij de schouw en de vervolgbijeenkomst aanwezig waren hebben een aantal oplossingsrichtingen genoemd om de huidige overlast in het Reinaldapark aan te pakken. Er moet nog nader worden onderzocht of deze uitvoerbaar en effectief zijn en of er voldoende draagvalk voor deze oplossingen bestaat.

Meer toezicht en handhaving
Bewoners en wijkraden stellen voor om bij de aanpak van de huidige overlast in te zetten op meer en regelmatiger controle en handhavend optreden door handhaving en politie op het samenkomen door jongvolwassenen op het Reinaldapad, de Fuikvaartweg en de Nieuweweg. Het gaat hierbij zowel om zichtbare als om onzichtbare controles. Bewoners en wijkraden vinden het belangrijk dat bij de aanpak door handhaving en politie op deze locaties nadrukkelijk handhavend worden opgetreden. Deze aanpak kan tot gevolg hebben dat het onaantrekkelijk wordt om op deze locaties samen te komen. De effectiviteit van deze oplossingsrichting zal nader worden onderzocht in

samenwerking met handhaving en politie. Mogelijke beperking hierbij is dat het gedragingen als rondhangen en aanwezig zijn in auto's niet strafbaar zijn. Tevens wordt het risico onderzocht dat deze aanpak onbedoeld een waterbedeffect geeft.
Ook kan handhaving meer controles uitvoeren met betrekking op het rijdend verkeer in het park. Er kan vaker gehandhaafd worden op de geparkeerde auto's bij het Pannenkoekenparadijs en op de scooters die in het park rijden waar dit niet is toegestaan. Hiermee kan de bestaande overlast van verkeer in het park worden teruggedrongen.

Aanpassen inrichting Reinaldapad
Een idee van bewoners en wijkraden is om de inrichting van het Reinaldapad te wijzigen. Zo is er de wens om de huidige parkeer lus aan het eind van het Reinaldapad te wijzigen naar parkeerplaatsen voor invaliden. Ook is er de wens om het mensen die slecht ter been zijn beter mogelijk te maken om het Pannenkoekenparadijs te bereiken. Tenslotte is het van belang dat het mensen in auto's onmogelijk wordt gemaakt om het park in te rijden.

Verlichting
De bewoners en wijkraden stellen voor om sterkere, intense verlichting te realiseren. Bijvoorbeeld door het toevoegen van lichtmasten aan de bestaande verlichting langs het Reinaldapad en door het versterken van deze verlichting. Ook zouden er lichtmasten, al dan niet met sensor, kunnen worden geplaatst langs de Nieuweweg en de Fuikvaartweg om deze wegen gedurende de avonduren beter te verlichten. Deze aanpak kan tot gevolg hebben dat het voor fietsers en wandelaars veiliger voelt om na zonsondergang gebruik te maken van deze wegen, en dat het onaantrekkelijk wordt voor jongvolwassenen om op deze locaties samen te komen. De komende periode zal worden onderzocht of sterke verlichting in het park mogelijk ongewenste neveneffecten kan hebben op de aanwezige flora en fauna. Daarnaast zal het draagvlak voor deze oplossingsrichting worden onderzocht. Enkele direct omwonenden hebben reeds aangeven dat zij mogelijk overlast zullen ervaren van sterkere verlichting.

Slagboom en cameratoezicht
De bewoners en wijkraden hebben de mogelijkheid geopperd om het Reinaldapad gedurende de avond- en nachtelijke uren af te sluiten middels slagboom. Deze aanpak kan tot gevolg hebben dat het onmogelijk wordt om met auto's te verzamelen op het Reinaldapad. Ook kan cameratoezicht worden ingezet op het Reinaldapad. Deze aanpak kan tot gevolg hebben dat het onaantrekkelijk wordt om op deze locatie samen te komen.

4. Vervolgproces

Visie omwonenden en andere belanghebbenden
Op basis van een schouw en een vervolgbijeenkomst is de afgelopen zomer bij een aantal betrokken partijen opgehaald welke overlast er wordt ervaren in het Reinaldapark en welke oplossingsrichtingen er zijn om deze overlast aan te pakken. Om een beeld te krijgen van de mate waarin omwonenden en gebruikers van het Reinaldapark zich kunnen vinden in het beeld van de overlast en de aangedragen oplossingsrichtingen wordt na de zomer aan alle omwonenden en gebruikers van het park de mogelijkheid geboden hun visie te geven. Hierbij zal ook de visie van de betrokken jongeren en jongerenorganisaties worden meegenomen.

Uitvoerbaarheid en effectiviteit oplossingsrichtingen
De genoemde oplossingsrichtingen hebben mogelijk ongewenste neveneffecten of kunnen om verschillende redenen minder effectief zijn om de huidige overlast in het Reinaldapark aan te pakken. En wellicht zijn er nog andere oplossingsrichtingen denkbaar om de huidige overlast effectief aan te pakken. Daarom wordt op korte termijn met betrokken professionals van verschillende vakgebieden gekeken naar de effectiviteit, de haalbaarheid en de ongewenste neveneffecten van de aangedragen oplossingsrichtingen en worden mogelijke alternatieve oplossingsrichtingen onderzocht.

Vervolgproces
Op korte termijn worden de aangedragen oplossingsrichtingen onderzocht op uitvoerbaarheid, kosten, effectiviteit en (mogelijke) ongewenste neveneffecten. Ook worden omwonenden en gebruikers van het park betrokken bij de aanpak. Na deze stappen zal het college besluiten welke maatregelen genomen worden om de overlast in het Reinaldapark aan te pakken. In dit plan zal ook inzicht worden gegeven in de wijze waarop de aanpak wordt gemonitord en de wijze waarop er zal worden samengewerkt met verschillende partijen om de veiligheid ook in aanloop naar de komst van Domus+ te waarborgen.

BIJLAGE VII

Collegebesluit aanpak overlast Reinaldapark (2021/579754),

d.d. 30 november 2021

Gemeente Haarlem

Collegebesluit

Onderwerp Aanpak overlast Reinaldapark	
Nummer	2021/579754
Portefeuillehouder	Wienen, J.
Programma/beleidsveld	6.3 Openbare orde en veiligheid
Afdeling	VH
Auteur	Vendel, M.L.
Telefoonnummer	023-5114911
Email	mvendel@haarlem.nl
Kernboodschap	Bij de behandeling van de locatiekeuze Domus+ heeft de raad de motie Veiligheid kent geen tijd aangenomen (2021/378406). In deze motie heeft de raad het college verzocht om *direct na het nemen van het besluit met betrekking tot de locatie voor een Domus(Plus) op de Nieuweweg in Haarlem, aan de slag te gaan met de huidige veiligheidsissues, na het zomerreces een plan van aanpak voor te leggen aan de commissie Bestuur en bij het opstellen van dit plan van aanpak omwonenden en ondernemers uitgebreid te betrekken*. Afgelopen zomer heeft een wijkschouw plaatsgevonden (16 juli 2021) waar omwonenden, een ondernemer en afgevaardigden van de moskee en de wijkraden bij waren. De veiligheidsissues die tijdens deze wijkschouw zijn opgehaald en mogelijke oplossingen zijn door de gemeente met dezelfde betrokkenen besproken tijdens een vervolgbijeenkomst in het Pannenkoekenparadijs (29 juli 2021). Op 9 september heeft het college de raad geïnformeerd over de stand van zaken van het plan van aanpak (2021/458539). Op 13 oktober 2021 is in buurtcentrum Alleman een bijeenkomst georganiseerd om de ervaren overlast en mogelijke oplossingsrichtingen met omwonenden en gebruikers van het park te bespreken. Daarnaast heeft er intern onderzoek plaatsgevonden naar de uitvoerbaarheid, kosten, effectiviteit en (mogelijke) ongewenste neveneffecten van de mogelijke oplossingsrichtingen. Het is belangrijk dat de omwonenden en andere belanghebbenden van de locatie waar in de toekomst een Domus+ wordt gevestigd zich veilig voelen en dat er draagvlak is voor de komst van deze woonvorm. Eén van de zaken die hierbij kunnen helpen is inzet van extra handhaving in de betrokken buurten. Het college besluit daarom om de extra wijkhandhaving die op grond van het collegebesluit Versterkers Duurzaam Doen (2021/483988) vanaf 2022 beschikbaar komt in te zetten om de overlast in het Reinaldapark aan te pakken. Zij kunnen zorgen voor extra zichtbaarheid, extra handhavend optreden en voor extra goede verbinding tussen handhaving en de buurtbewoners. Daarnaast besluit het college om de

	inrichting van het Reinaldapad aan te passen zodat voorkomen wordt dat auto's het park inrijden en zodat invalide bezoekers dichter bij het park kunnen parkeren. Tenslotte besluit het college om breder onderzoek te doen naar de ervaren overlast door omwonenden van het park en te peilen wat goede maatregelen zouden zijn om de veiligheidsissues op te lossen.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie Bestuur.
Relevante eerdere besluiten	Stand van zaken aanpak overlast Reinaldapark (2021/458539).
Besluit College d.d. 30 november 2021	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. De extra wijkhandhaving die vanaf 2022 beschikbaar komt in te zetten om de overlast in het Reinaldapark aan te pakken; 2. De inrichting van het Reinaldapad aan te passen zodat voorkomen wordt dat auto's het park inrijden en zodat invalide bezoekers dichter bij het park kunnen parkeren; 3. Middels een enquête onder inwoners van Oost verder in kaart te brengen hoe de veiligheid in het Reinaldapark wordt ervaren en welke maatregelen nodig zijn om de veiligheid te vergroten. 4. De kosten die voortkomen uit de aanpassing van het Reinaldapad en het uitvoeren van het onderzoek (totaal €10.500,-) te dekken uit het budget dat op basis van het collegebesluit Versterkers Duurzaam Doen is vrijgemaakt voor het vergroten van de veiligheid in het Reinaldapark. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Bij de behandeling van de locatiekeuze Domus+ heeft de raad de motie 'Veiligheid kent geen tijd' aangenomen (2021/378406). In deze motie heeft de raad het college verzocht om *direct na het nemen van het besluit met betrekking tot de locatie voor een Domus(Plus) op de Nieuweweg in Haarlem, aan de slag te gaan met de huidige veiligheidsissues, na het zomerreces een plan van aanpak voor te leggen aan de commissie Bestuur en bij het opstellen van dit plan van aanpak omwonenden en ondernemers uitgebreid te betrekken*. Op 16 juli 2021 heeft een schouw in het

Reinaldapark plaatsgevonden waarbij vertegenwoordigers van drie wijkraden, enkele omwonenden, de ondernemer van het Pannenkoekenparadijs, een vertegenwoordiger van de Selimiye Moskee, de politie, enkele raadsleden en de gemeente aanwezig waren. Hierbij werden de plekken waar overlast wordt ervaren bezocht en is gesproken over oplossingsrichtingen. Op 29 juli 2021 zijn het beeld van de overlast en de oplossingsrichtingen besproken in een vervolgbijeenkomst. Op 9 september heeft het college de raad geïnformeerd over de stand van zaken van het plan van aanpak (2021/458539).

Na de wijkschouw en de vervolgbijeenkomst heeft er op 13 oktober 2021 een buurtbijeenkomst plaatsgevonden in centrum Alleman om bij omwonenden en belangstellenden het beeld van de overlast in het Reinaldapark en de ideeën over oplossingsrichtingen te toetsen[1]. Er waren 41 belangstellenden aanwezig, waaronder vertegenwoordigers van de verschillende wijkraden uit de omgeving en de wijkagenten. Daarnaast heeft er intern onderzoek plaatsgevonden naar de uitvoerbaarheid, kosten, effectiviteit en (mogelijke) ongewenste neveneffecten van de oplossingsrichtingen die tot nu toe zijn bedacht.

Aard en omvang overlast

Tijdens de schouw en de vervolgbijeenkomst hebben de aanwezige omwonenden, de ondernemer van het Pannenkoekenparadijs en afgevaardigden van de wijkraden aangekaart dat zij regelmatig overlast ervaren als gevolg van het samenkomen door jongvolwassenen op verschillende locaties in het park. Zij hebben het sterke vermoeden dat er gedeald wordt. Er wordt afval achtergelaten en de jongvolwassenen kunnen zich intimiderend uitlaten naar voorbijgangers. Daarnaast is er sprake van ongeoorloofd autoverkeer in het Reinaldapark en is restaurant het Pannenkoekenparadijs niet goed bereikbaar voor mensen die slecht ter been zijn. Tenslotte is er de sterke vrees dat de huidige overlast zal worden versterkt met de komst van Domus+ in de toekomst[2].

De overlast die geregistreerd wordt door de politie en de gemeente onderschrijft niet het beeld dat er sprake is van ernstige overlast en criminaliteit in het Reinaldapark. Politie en handhaving bevestigen wel het beeld dat regelmatig jongvolwassenen in auto's en op scooters samen komen op het Reinaldapad en in mindere mate op de Nieuweweg en de Fuikvaartweg. Er zijn geen concrete

[1] De gemeente heeft daartoe 1000 huishoudens uitgenodigd in Parkwijk-Zuiderpolder waaronder de Groene Linten, Leonard Springerlaan en het Reinaldahuis. In de Slachthuisbuurt de Willem Pijperstraat en de Dunklerstraat en in de Amsterdamse Buurten bewoners aan de Prins Bernhardlaan. Ook is de bijeenkomst onder de aandacht gebracht middels posters die zijn opgehangen in buurthuizen de Hamelink, Alleman en het Broederhuis en in de supermarkt Dekamarkt en café Turquoise. Tenslotte zijn de wijkraden op de hoogte gebracht van de bijeenkomst.

[2] Zie de raadsinformatiebrief van 9 september 2021 voor een uitgebreide beschrijving van de ervaren overlast.

aanwijzingen dat er sprake is van het dealen van (hard)drugs op deze locaties. Wel is het beeld dat de aanwezige jongeren veelvuldig gebruik maken van lachgas[3].

Tijdens de bredere bijeenkomst op 13 oktober 2021 in buurtcentrum Alleman is de aard en omvang van de ervaren overlast besproken. Onder de aanwezigen bleek geen eenduidig beeld te bestaan van de overlast in het Reinaldapark. Een aantal aanwezigen ervaart gevoelens van onveiligheid door de aanwezigheid van jongeren die afval achterlaten, het gebruik van lachgas en ziet dealgedrag. Anderen herkennen dat er soms jongeren op het Reinaldapark staan en hangen maar voelen zich hierdoor niet onveilig. De aanwezigen benadrukten het belang van het helder krijgen van het beeld van de overlast zodat de maatregelen hierop goed kunnen worden afgestemd. Op deze manier kan de overlast zo effectief mogelijk worden aangepakt.

Voorgestelde oplossingsrichtingen
Tijdens de schouw en de vervolgbijeenkomst zijn door de aanwezige omwonenden, de ondernemer van het Pannenkoekenparadijs en vertegenwoordigers van betrokken wijkraden een aantal oplossingsrichtingen genoemd om de huidige overlast in het Reinaldapark aan te pakken. Gesproken is over meer toezicht en handhavend optreden door handhaving en de politie, het aanpassen van de inrichting van het Reinaldapad, meer en sterkere verlichting, het afsluiten van het Reinaldapad middels een slagboom en de inzet van cameratoezicht. Tijdens de bijeenkomst in de Alleman is extra inzet van jongeren- en straathoekwerk genoemd als extra mogelijke oplossingsrichting.

<u>Onderzoek uitvoerbaarheid, betaalbaarheid en effectiviteit</u>
Uit intern onderzoek blijkt dat sterkere verlichting mogelijk ongewenste neveneffecten hebben. Zo is het de verwachting dat sterkere verlichting een nadelig effect zal hebben op de flora en fauna in het Reinaldapark. Verder ecologisch onderzoek moet uitwijzen wat dit effect zal zijn en hoe dit zoveel mogelijk kan worden beperkt. De politie geeft daarbij mee dat sterkere verlichting niet altijd het effect heeft dat mensen op deze plekken niet meer samenkomen.

<u>Inbreng omwonenden en andere betrokken partijen</u>
Ook omwonenden, de ondernemer van het Pannenkoekenparadijs en vertegenwoordigers van de Selimye Moskee en voetbalvereniging HYS vrezen ongewenste effecten van sommige van de voorgestelde oplossingsrichtingen. Zo geven sommige direct omwonenden aan dat zij vrezen last te zullen hebben van sterkere verlichting in het park. Een vertegenwoordiging van de naastgelegen Selimye moskee voorziet een waterbed effect naar de parkeerplaatsen van de moskee als de parkeerplaatsen aan het Reinaldapad worden afgesloten met een slagboom. De ondernemer van het Pannenkoekenparadijs en de vertegenwoordigers van voetbalvereniging HYS geven aan dat het

[3] Zie de raadsinformatiebrief van 9 september 2021 voor een uitgebreide beschrijving van de geregistreerde overlast.

afsluiten van deze parkeerplaatsen nadelig zal zijn voor de bereikbaarheid van hun onderneming en de voetbalclub.

Vervolgproces

Enquête Parkwijk en Slachthuiswijk

Op grond van de geregistreerde overlast en de ervaringen van verschillende betrokken partijen kan onvoldoende een eenduidig beeld worden verkregen van de overlast die plaats vindt in het Reinaldapark. Daarnaast is tijdens de bijeenkomst in de Alleman de sterke wens geuit om zoveel bewoners van de omliggende wijken te betrekken bij de aanpak van de overlast in het Reinaldpark. Om een beter beeld te krijgen van de overlast en het draagvak voor oplossingsrichringen te peilen wordt op korte termijn alle inwoners van Parkwijk en Slachthuiswijk, inclusief de buurt Van Zeggelenbuurt[4] middels een enquête gevraagd mee te denken in de aanpak van de overlast. Op basis van dit onderzoek zal meer helderheid worden verkregen in de ervaren overlast door omwonenden van het park en goede maatregelen om de overlast te verminderen. Ook zal het onderzoek worden gebruikt om richting te geven aan de inzet van handhaving. Wanneer de enquête onder de omwonenden is afgerond zal het college besluiten welke overige maatregelen nodig zijn om de overlast in het Reinaldapark aan te pakken.

Extra inzet handhaving en aanpassing Reinaldapad

Daarnaast kan op basis van de schouw, de vervolgbijeenkomst en de buurtbijeenkomst worden geconcludeerd dat er voor twee oplossingsrichtingen draagvlak bestaat en dat deze op basis van intern onderzoek uitvoerbaar, betaalbaar en effectief zullen zijn. Het college besluit deze maatregelen te nemen.

2. Besluitpunten college

1. De extra wijkhandhaving die vanaf 2022 beschikbaar komt in te zetten om de overlast in het Reinaldapark aan te pakken;
2. De inrichting van het Reinaldapad aan te passen zodat voorkomen wordt dat auto's het park inrijden en zodat invalide bezoekers dichter bij het park kunnen parkeren;
3. Middels een enquête onder inwoners van Oost verder in kaart te brengen hoe de veiligheid in het Reinaldapark wordt ervaren en welke maatregelen nodig zijn om de veiligheid te vergroten.
4. De kosten die voortkomen uit de aanpassing van het Reinaldapad en het uitvoeren van het onderzoek (totaal €10.500,-) te dekken uit het budget dat op basis van het collegebesluit Versterkers Duurzaam Doen is vrijgemaakt voor het vergroten van de veiligheid in het Reinaldapark.

[4] In totaal ongeveer 7.700 adressen/huishoudens

3. Beoogd resultaat

Met de inzet van een enquête wordt beoogd het beeld van de overlast in het Reinaldapark te concretiseren en inzicht te krijgen in de maatregelen die draagvlak hebben onder de direct omwonenden van het Reinaldapark. De resultaten van de enquête kunnen tevens bijdragen aan en zogeheten nulmeting vooruitlopend op de komst van Domus+ in de nabije omgeving. Met de extra inzet van handhaving en de aanpassing van het Reinaldapad wordt beoogd op korte termijn een bijdrage te leveren aan een effectieve aanpak van overlast in het Reinaldapark.

4. Argumenten

1. *De inzet van extra handhaving en aanpassingen van het Reinaldapad zorgen ervoor dat de bestaande overlast in het Reinaldapark wordt aangepakt*

Door de fysieke maatregelen op het Reinaldapad en meer toezicht en handhaving wordt het voor jongeren onaantrekkelijk om op deze locaties samen te komen.

2. *Het onderzoek onder de bewoners van de naastgelegen wijken zorgt voor een beter beeld, meer draagvlak en kan dienen als nulmeting*

De enquête draagt bij aan inzicht in de daadwerkelijke situatie en zorgt ervoor dat een breder publiek betrokken wordt bij de aanpak. De resultaten van de enquête kunnen tevens worden gebruikt als nulmeting voor de komst van Domus+ over enkele jaren. Op deze wijze kan na de komst van Domus+ worden onderzocht wat het effect is op de veiligheid en veiligheidsbeleving in het Reinaldapark.

5. Risico's en kanttekeningen

Bij de bovengenoemde maatregelen bestaan enkele kanttekeningen:

- Gedragingen als rondhangen en aanwezig zijn in auto's kunnen als intimiderend of overlast gevend worden ervaren maar zijn niet strafbaar. Het handhavend optreden kan enkel gericht zijn op strafbaar gedrag.
- Ook bestaat de kans op een waterbedeffect bij de inzet van deze maatregelen. Het is mogelijk dat de overlast door jongeren naar een andere locatie in de wijk verplaatst.

6. Uitvoering

De enquête zal eind 2021 worden uitgevoerd. Begin 2022 zullen de resultaten van deze enquête bekend worden. Aan de hand hiervan zal het college afwegen of en welke maatregelen verder genomen moeten worden. De inrichting van het Reinaldapad zal op korte termijn worden aangepast. Eind 2021 zal de werving starten voor de extra wijkhandhaver die de komende twee jaar beschikbaar is.